9 ՄԱՐՏ 1994 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 43 (546)

Ազգ

Azg armenian daily

Հայաստանի քրդական համայնքի ղեկավարությունը կրկին հերքում է

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ազգ» թերթի վկայությամբ (8 մարտ, 1994) մարտի 7-ին Թուրքիայի կառավարող «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության փոխնախագահ Իբրահիմ Յաշարը թուրքական հեռուստատեսությամբ հայտարարել է, թե «PKK-ի անվան տակ քողարկված են Թուրքիայի դեմ գործող ուժերի գլխավոր գործից դարձած Հայաստանի գործողությունները»: Նա խորհին ընտրողների առաջ ելույթ ունեցող Ալփարսլան Թյուրքեշն արտահայտվել էր նույն ոգով: Մարտի 2-ին Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովն անձեռնմխելիության իրավունքից զրկեց Մեջլիսի խմբակցության 6 անդամների, այդ թվում՝ քրդերի իրավունքների պաշտպաններ Հաթիփ Դիջլեին եւ Լեյլա Զանային: Խնդրելով մեկնաբանել այս հաղորդագրությունը՝ մեր թղթակիցը դիմեց Հայաստանի քուրդ մտավորականների խորհրդի նախագահ Ամարիկե Սարդարին: «Թուրքիայի պաշտոնական շրջաններն ու մամուլը հերթական անգամ «շփոթել են» PKK-ն ու Հայաստանը, ասաց պրն. Սարդարը: Պարզապես, երբ ղարաբաղյան առճակատումը թեւակոխում է էլ ավելի վճռական մի փուլ, Թուրքիան իր պարտքն է համարում հերթական սադրանքն ուղղել Հայաստանի դեմ: Մենք հոգնել ենք Հայաստանի եւ PKK-ի միջեւ իբր առկա կապերի մասին հայտարարությունների ողջ անհեթեթությունն ու անհիմնությունը ապացուցելուց»:

ԶԻՆԱԴԱԴԱՐ

Կազիմիրովը Բաքու տարավ ճշգրտված տարբերակը

Երկուշաբթի օրը Ռուսաստանի նախագահի հատուկ դեսպանորդ Վլադիմիր Կազիմիրովը Բաքվին ներկայացրեց հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման ռուսական ծրագրի նորացված տարբերակը: Ինչպես հայտնի է, մարտի սկզբներին ռուսաստանցի միջնորդներ Կազիմիրովի եւ Կոնդրատեւի Ադրբեջանին առաջարկած կարգավորման տարբերակն անմիջապես բացասական կերպով էր ընդունվել Բաքվում: Այն ժամանակ, մեկնաբանելով Մոսկվայի առաջարկությունը, նախագահի աշխատակազմի մի բարձրաստիճան աշխատակից ասել էր, թե «ռուսական տարբերակը հաշվի չի առնում Ադրբեջանի շահերը»: Հիշեցնենք, որ Բաքուն հանդես էր գալիս այն բանի օգտին, որ բանակցությունները սկսվեն Ադրբեջանի բոլոր գրավյալ տարածքների լիակատար եւ անվերապահ ազատումից հետո: Ռուսաստանի ԱԳՆ-ից ստացված տեղեկությունների համաձայն, Կազիմիրովը Բաքու է տարել «Ադրբեջանի ցանկությամբ ճշգրտված կարգավորման տարբերակը»:

Մյուս կողմից, մինչ Երեւանում եւ Ստեփանակերտում հավանություն են [illegible] ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման ռուսական ծրագրին, Ադրբեջանը շարունակում է հրաժարվել դրա կատարումից: Այս մասին մարտի 3-ին հաղորդեց ամերիկյան «Քրիսչըն սայընս մոնիթոր» թերթը: «Ալիեւին գոնե որեւէ ռազմական հաղթանակ է հարկավոր իր քաղաքական դեմքը փրկելու համար», գտնում են արեւմտյան դիվանագետները: Միեւնույն ժամանակ Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Վլադիմիր Կազիմիրովը անիրական է համարում բոլոր գրավյալ տարածքներն անհապաղ ազատելու Բաքվի պահանջները: «Այդ հարցերն անհնար է լուծել քաղաքական կարգախոսներով: Այստեղ հարկավոր է դեմքերի նկատմամբ իրատեսական հայացք», հայտարարեց Կազիմիրովը թերթի թղթակցին: Նա մխտեց, թե Ռուսաստանը ղարաբաղյան հարցը շահարկում է ռուսական զորքերն Ադրբեջան վերադարձնելու եւ Արեւմուտքի հետ կնքվող նավթային պայմանագրերը վե[illegible]ելու հետ, թեեւ արեւմտյան դիվանագետները հակառակն են պնդում: Թերթը կասկածներ է արտահայտում Արեւմուտքի ռազմական միջամտության հնարավորության առնչությամբ, որի վրա հույս է դնում Ալիեւը: Հոդվածն ավարտվում է թուրքական լավատեղյակ աղբյուրի վկայակոչմամբ. «Եթե Ռուսաստանը որեւէ լուծում գտնի, ամենքն ստիպված կլինեն այն ընդունել»:

Սահմանադրական խորհրդի [illegible] նիստը: Մարտի 8-ին ՀՀ [illegible] Հայաստանի կենտրոնական կո[illegible] միտեի գրասենյակում տեղի [illegible] Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրական խորհրդի հերթական նիստը, որը վարում էր ՀԿՇ-ի ներկայացուցիչ Ռուբեն Հակոբյանը: Քննարկվեցին ՍԽ-ի անդամ կուսակցությունների կողմից ՀՀ Գերագույն խորհրդին ներկայացված [illegible] հայտարարությունը եւ համապատասխան որո[illegible] ման նախագիծը հասարակական-քաղաքական կազմակերպություններին ամենամսյա եթերային ժամ տրամադրելու մասին, ինչպես նաեւ Սահմանադիր ժողովի միջոցով սահմանադրության անհապաղ ընդունման վերաբերյալ հայտարարությունը: Աշխատանքային խմբին առաջարկվեց վերամշակել ներկա փաստաթղթերը եւ ներկայացնել ՍԽ-ի հաստատմանը: Քննարկվեցին կազմակերպչական բնույթի այլ հարցեր:

ՂԱՐԱԲԱՂ

Ճակատում տեղական բնույթի մարտեր

Էթիբար Մամեդովը Վաշինգտոնում պաշտպանում է Ալիեւին եւ մեղադրում Ռուսաստանին

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 8 ՄԱՐՏ: Ղարաբաղյան ռազմաճակատում նկատվում է լարվածության որոշակի թուլացում: Չնայած առաջ տեղամասերի եւ մառախուղի պատճառով հակամարտող կողմերը ձեռնպահ են մնում մարտական ակտիվ գործողություններից: Ինչպես տեղեկացրին ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից, մարտի 7-ի երեկոյան, ինչպես նաեւ մարտի 8-ին ռազմաճակատային գծի լուրջ փոփոխություններ չեն արձանագրվել: Մարտի 8-ին միայն Ֆիզուլու շրջկենտրոնի ուղղությամբ ընթանում էին տեղական բնույթի մարտեր: Շրջանի հարավ-արեւելքում ուժեղ ամրապնդված կրակակետերից ադրբեջանական բանակի ստորաբաժանումները շարունակում են պարբերաբար հրթիռակոծել ղարաբաղյան պաշտպանական դիրքերը: Նախնական տվյալներով, ղարաբաղյան կողմից զոհեր եւ վիրավորներ չկան: Հակառակորդի զինված ուժերը ընդհանուր առմամբ ձեռնպահ են մնում պատասխան քայլերից: Նույն օրը հակառակորդը խոշոր տրամաչափի գնդացիրներից գնդակոծել է նաեւ Մարտունու, Ասկերանի եւ Մարտակերտի դիրքերը: Այստեղ նույնպես տուժածներ չկան: Ճակատի մյուս հատվածներում, մասնավորապես Քելբաջարի շրջանում, որտեղ ղարաբաղյան մարտիկները շարունակում են փորձեր վերահսկել բոլոր իշխող բարձունքները եւ Օմարի լեռնանցքը, նույնպես էական փոփոխություններ չեն գրանցվել: Միաժամանակ ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, որոնք հաստատվում են ադրբեջանական գերիների վկայություններով, հակառակորդի բանակում դարձյալ հաճախակի են դարձել ազգությամբ թալիշ եւ լեզգի զինծառայողների դասալքության դեպքերը:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 8 ՄԱՐՏ, ՄՆԱՐՔ: Ադրբեջանի ազգային անկախության կուսակցության ղեկավար Էթիբար Մամեդովը մարտի 4-ին դասախոսությամբ հանդես եկավ Վաշինգտոնի ռուսական հետազոտությունների Քենանի համալսարանում: Մամեդովն Արեւմուտքին եւ մասնավորապես ԱՄՆ-ին մեղադրեց Ադրբեջանի անկախությանն անբավարար չափով աջակցելու համար, ինչը երկիրը վերադարձնում է Ռուսաստանի վերահսկողության տակ: Մամեդովն ընդգծեց, որ Ադրբեջանը մնում է ԱՊՀ միակ պետությունը, որ ռուսական զորքեր չի մտցրել սեփական տարածք: Բացի դրանից, Ադրբեջանի նկատմամբ ԱՄՆ-ի առեւտրի արգելքի պահպանումը խանգարում է երկու երկրների քաղաքական ու տնտեսական մերձեցմանը, հայտարարեց Մամեդովը: Ներկայանալով որպես ադրբեջանական ընդդիմության ղեկավար, Էթիբար Մամեդովն այդուհանդերձ պաշտպանեց նախագահ Ալիեւի քաղաքական կուրսը եւ բոլոր ընդդիմադիր ուժերին կոչ արեց պաշտպանել նախագահական [illegible]ները: Հարցերին պատասխանելիս Մամեդովն ասաց, որ Իրանը եւ Թուրքիան օբյեկտիվ իրավունք ունեն մասնակցելու Ադրբեջանի գործերին, սակայն մերժեց Ռուսաստանի համանման իրավունքը, նրան մեղադրելով ծավալապաշտության մեջ: Ղարաբաղի հակամարտության առնչությամբ նա հայտարարեց, որ հարցի քաղաքական կարգավորումն, հայերի պնդմամբ, անհնար է, քանի որ նրանք դեռ 1988 թ. ունեցել են իրենց ինքնավարությունը: Բացի դրանից, նա ինքնավարություն պահանջեց Հայաստանում 300 հազար ադրբեջանցիների համար: Վերջում Մամեդովը կասկածներ արտահայտեց Ղարաբաղի խնդրում Ռուսաստանի հաշտության նոր ծրագրի արդյունավետության առնչությամբ:

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Հեբրոնի սպանդի հետաքննությունն սկսվեց

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 8 ՄԱՐՏ, BBC, WSJ: Իսրայելում երեկ սկսվեց փետրվարի 25-ին Հեբրոնի «Պատրիարքների դամբարանում» իսրայելցի ծայրահեղական Բարուխ Գոլդշտեյնի կողմից պաղեստինցի աղոթողների նկատմամբ կատարված սպանդի հետաքննությունը: Շուրջ 50 հոգու սպանության եւ 300 անձանց վիրավորվելուն պատճառ դարձած այդ արարքի հետաքննության առաջին օրը հարցաքննվեց Արեւմտյան ափի զինվորական հրամանատար գեներալ մայոր Յասոնը, որն ընդունեց, թե իրեն անհայտ պատճառներով դամբարանի շրջանի պահակներից 5-ը բացակայում էին սպանդի պահին եւ թե կարելի էր կանխել պաղեստինցիների ջարդը, եթե պահակները տեղում լինեին եւ թույլ չտային Գոլդշտեյնին մուտք գործել մզկիթից ներս: Հետաքննությունը շարունակվում է, եւ քննիչները իրավունք են ստացել «գործի» հետ առնչվող բոլոր պատասխանատուներին հարցաքննել, այդ թվում վարչապետ Յիցխակ Ռաբինին: Մյուս կողմից, Իսրայելի կաբինետը որոշեց երկարաժամկետ բանտարկության դատապարտել բոլոր նրանց, ովքեր գովերգում են արյունալի այդ արարքը կամ նրա հեղինակին:

Մանդելան փորձում է բոլորին մասնակից դարձնել ընտրություններին

ՅՈՀԱՆՆԵՍԲՈՒՐԳ, 8 ՄԱՐՏ, WSJ: Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունում սեւամորթների ղեկավար Նելսոն Մանդելան ներկայումս փորձում է համոզել տեղի բոլոր կուսակցություններին, որպեսզի մասնակցեն առաջիկա ապրիլին տեղի ունենալիք ընտրություններին, որոնք վերջ են տալու սպիտակամորթ փոքրամասնության տիրապետությանն այդ երկրում: Սեւամորթների որոշ կուսակցություններ մերժել էին մասնակցել ընտրություններին, եւ Մանդելան պահանջեց, որ անցյալ ուրբաթ օր լրացած գրանցման պայմանաժամը երկարաձգվի, առիթ տալու համար այդ 9 կուսակցություններին գրանցվելու: Հայտնի է, որ ապարտեիդի կողմնակից սպիտակամորթների բազմաթիվ խմբավորումներ բոյկոտելու են ընտրությունները: Մյուս կողմից, դիմակավոր զինյալներ 11 սեւամորթ սպանեցին Դուրբան քաղաքի մոտ:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Էլիասոնի գալով կփոխվե՞ն արդյոք ԵԱՀԽ սկզբունքները

[illegible]

«Մեր մոտեցումն այն է, որ այսինքն [illegible] ջանքերից հետո [illegible] ԵԱՀԽ-ն կարեւորություն տա զինադադարին, այլապես դժվար կլինի հակամարտության որեւէ լուծում գտնել», այսպիսի գնահատական տվեց ԵԱՀԽ Լեռնային Ղարաբաղի հարցով Մինսկի խմբի նախագահ Յան Էլիասոնի շրջան կատ[illegible]ին եւ հանդիպումներին ՀՀ [illegible] առաջին փոխ[illegible]արտաքին գործոց նախարար Ժիրայր Լիպարիտյանը: Նա[illegible] զինադադարը անհնար կլինի առանց բազմազգ ուժերի: Բացի այդ, փոխնախարարը նշեց, թե միազգային միջնորդական ջանքերը պետք է համարվեն Ռուսաստանի Դաշնության խաղաղարար ջանքերին, եւ այդպիսով միջազգային հանրությունը հակամարտության կողմերին պետք է ներկայանա մեկ ընդհանուր պլանով: Այդ պլանի հիմքը պետք է կազմեն, բացի զինադադարից, [illegible]ները, որոնք ընդգրկված են ԵԱՀԽ-ի եւ Ռուսաստանի ներկայացրած պլաններում: Զինադադարից հետո պետք է ստեղծվի այն քաղաքական մթնոլորտը, որ կարելի կլինի խոսել Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի մասին: Այսինքն, որոշ տարածքներից զորքերի հետքաշում, շրջափակումների վերջ, եւ համաձայնություն այն մասին, թե կարգավիճակի [illegible] կլուծվի Մինսկի խորհրդաժողովում: [illegible] որպես առաջ[illegible] փոխնախարարը կրկին կարեւորեց զինադադարի հաստատումը: Ըստ ԵԱՀԽ-ի եւ Ռուսաստանի ծրագրերի, «որոշ տարածքներ» ասելով ենթադրվում է Լեռնային Ղարաբաղի ինքնապաշտպանական ուժերի դուրսբերումը բոլոր գրավված տարածքներից, բացի Լաչինից: Ըստ Վիեննայի պլանի, Մարտակերտը նույնպես [illegible] ծրագրի մեջ, իսկ Շահումյանի հարցը պետք է քննարկվեր հետո: Պատասխանելով մեր այն հարցին, թե երբ եւ ինչպես պետք է իրականացվի նախորդին պրն. Էլիասոնի հայտարարած դիտորդներ ուղարկելու մտադրությունը, պրն. Լիպարիտյանն ասաց, թե նախքան ԵԱՀԽ-ն կարող է դիտորդներ ուղարկել միայն այն վայրեր, որտեղ գործում է զինադադարը: «Պրն. Էլիասոնը որեւէ հակասություն չի տեսնում Ռուսաստանի կողմից արված զինադադարի առաջարկության եւ ԵԱՀԽ-ի ջանքերի միջեւ», շարունակեց նա:

Տես # էջ 2

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Քլինթոնը $ 70 մլն խոստացավ Շեւարդնաձեին

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 8 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ ՄՆԱՐՔ: ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի հետ պաշտոնական այցով ԱՄՆ-ում գտնվող Էդուարդ Շեւարդնաձեի բանակցությունների կենտրոնում էին Վրաստանին տնտեսական օգնություն ցույց տալու հարցերը եւ Աբխազիա ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժեր ուղարկելու Շեւարդնաձեի խնդրանքը: Շեւարդնաձեն հայտարարեց, որ Վրաստանում ծավալված անջատական խառնակչությունները եւ Խ. Միության փլուզումը Վրաստանի ժողովրդին հասցրել են սովի եզրին: ԱՄՆ նախագահը խոստացավ Վրաստանին 70 միլիոն դոլարի տնտեսական օգնություն ցույց տալ եւ հայտարարեց, որ վրաց-աբխազական բանակցությունների շնորհիվ «խաղաղական կայուն կարգավորման» պայմանման դեպքում ԱՄՆ-ը հակված կլինի պաշտպանելու Վրաստանում ՄԱԿ-ի խաղաղարար գործողությունները: Երկուշաբթի երեկոյան Շեւարդնաձեն զրուցեց Ռուսաստանի [illegible] նախագահ Իվան Ռիբկինի հետ, որը Վաշինգտոնում [illegible] պաշտոնական այցով: Նրանք [illegible] քննարկեցին [illegible]ական հարաբերությունների մի շարք հարցեր եւ պայմանավորվեցին «սերտ կապեր պահպանել խորհրդարանային եւ անձնական մակարդակներով»:

Ուկրաինական միջուկային առաջին մարտագլխիկները հասան Ռուսաստան: *Ուկրաինայի, Ռուսաստանի եւ ԱՄ Նախագահների միջեւ հունվարին կնքված պայմանագրին համապատասխան ուկրաինական միջուկային մարտագլխիկների առաջին խմբաքանակը՝ 60 մարտագլխիկ, գնացքով հասավ Ռուսաստան, որտեղ դրանք կապամոնտաժվեն ու կվնասազերծվեն:*

digitised by A.R.A.R.@

ՌԱԿ

Հանրապետական վարչությունում

Մարտի 4-ին տեղի ունեցավ Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության հերթական նիստը:

ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության առաջիկայում կայանալիք լիագումար նիստի վերաբերյալ հաղորդումով հանդես եկավ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Լսվեց վարչության անդամ Հակոբ Ավետիքյանի հաղորդումը Լիբանան եւ Կիպրոս կատարած այցելությունների վերաբերյալ:

Պատգամավորական խմբակցության ղեկավար Պետրոս Քալաջյանը ներկայացրեց ՀՀ Գերագույն խորհրդում ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության կանոնադրության եւ կանոնակարգի նախագծերը: Որոշում կայացվեց պատգամավորական խմբակցությունում հարցը քննարկելուց հետո փաստաթղթերի նախագծերը վավերացման համար ներկայացնել Հանրապետական վարչությանը:

Ընդունվեց ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության թիվ 20 շրջաբերականը: Վարչության փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանը հաղորդում տվեց սոցիալ-տնտեսական եւ քաղաքական առաջիկա, հերթական քննարկումների կազմակերպման մասին, որն այս անգամ հատկացված է լինելու սեփականաշնորհման խնդիրներին:

Նիստում լսվեցին նաեւ մի շարք կազմակերպչական բնույթի հարցեր:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Կփոխվե՞ն արդյոք ԵԱՀԽ սկզբունքները

Սկիզբը էջ 1

Նրա ասելով, ԵԱՀԽ-ն պետք է լրիվ ծանոթանա այդ զինադադարի պայմաններին, որպեսզի կարողանա ուղարկել: Դեռ անցյալ տարի նախատեսվել է 500 դիտորդ ուղարկել: Բայց այս փուլում, ըստ փոխնախարարի, դժվար կլինի այդ հանձնառությունը իրականացնել:

«Էլիասոնը պատրաստ է զինադադար հաստատելուց հետո շրջան ուղարկել մինչեւ 50 դիտորդ», ասաց նա: Եւ պրն. Լիպարիտյանի եւ պրն. Էլիասոնի կողմից բազմիցս նշվեց վստահության մթնոլորտի բացակայության մասին: Հայաստանը որքանով է պատրաստ դրան: Փոխնախարարի ասելով, հայկական կողմը շարունակում է արդյունավետ քայլեր առաջարկել, սակայն Հայաստանի կարծիքով, վստահություն ներշնչող քայլերը չեն կարող փոխարինել զինադադարին:

Այժմ սպասվում է, որ շրջան կատարած այցելությունից հետո պրն. Էլիասոնը պետք է մտածի նախնական համաձայնության եզրեր փնտրելու մասին: Դեռ օր առաջ նա հայտարարեց, որ թե Ռուսաստանի եւ թե ԵԱՀԽ-ի նախաձեռնությունները անհրաժեշտ են, բայց ամենակարեւորն այն է, որ «համատեղ ջանքերով մի ուղղությամբ ընթանանք»: «Ես սերտ կապեր եմ պահպանում ռուսաստանյան բարեկամների եւ գործընկերների հետ եւ Մոսկվայում եղած ժամանակ եւ այս ուղեւորության ընթացքում», ասաց պրն. Էլիասոնը: Սպասվում է, որ շուտով Մոսկվա կմեկնի նաեւ դեսպան Մարիաս Մոսբերգը, որը, հնարավոր է, կրկին կայցելի շրջան: Հիշեցնենք, որ նույն առաքելությամբ այժմ Բաքվում է գտնվում Ռուսաստանի փոխարտգործնախարար Ադամիշինը: Թե որքանով արդյունավետ կլինի ԵԱՀԽ-Ռուսաստան նոր խաղաղարար ընթացքը, դեռեւս վաղ է գուշակել, բայց անհրաժեշտ է, որպեսզի միջնորդական առաքելությամբ հանդես եկող կողմերը գիտակցեն, թե մինչեւ էապես չփոխվեն հակամարտ կողմերի ներկայացրած պահանջների նկատմամբ արդեն իրենց ուժը կորցրած վաղեմի մոտեցումները, որեւէ առաջընթաց դժվար կլինի ակնկալել:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մաքսիմ Միրզոյան. «Ռուսաստանը Անդրկովկասը համարում է իր ազդեցության ոլորտը»

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 8 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ղարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմում Ռուսաստանի միջնորդական նախաձեռնության ակտիվացումը նշանակում է ԵԱՀԽ-ի չեզոքացում, որը փաստորեն ձախողեց խաղաղարար առաքելությունը եւ դրա հետ կապված Մինսկի խորհրդաժողովը», հայտարարեց ԼՂՀ ԳԽ նախագահի խորհրդական Մաքսիմ Միրզոյանը: Ըստ նրա, Ռուսաստանն աշխարհին հասկացնում է, որ Անդրկովկասն իր ազդեցության ոլորտն է, եւ ԱՄՆ անպայման կանդրադառնա դրան:

Քաղբանտարկյալներին ազատելու պայքարը շարունակվում է

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ֆրանսիայի, Կանադայի եւ ԱՄՆ-ի բանտերում ազատազրկված հայ քաղաքական բանտարկյալների ազատության համար պայքարը շարունակվում է: Հայ քաղաքական բանտարկյալների պաշտպանության հանձնախմբից հայտնեցին, որ վերոհիշյալ երկրների ղեկավարներին ուղղված կոչը Հայաստանում ստորագրել է ավելի քան 90 կուսակցություն, հասարակական կազմակերպություն եւ լրատվական միջոց: Փաստաթղթի տակ իրենց ստորագրություններն են դրել նաեւ ՀՀ ԳԽ 36 պատգամավոր:

Ղարաբաղ. Տոնը վերացրել են, բայց շնորհավորանքներ են ստացվում

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 8 ՄԱՐՏ, ՄՆԱՐՔ: «Որպես ղարաբաղցի կին, ես անչափ ափսոսում եմ, որ մեր տղամարդիկ այդքան վատ վարվեցին Մարտի 8-ի տոնի հետ, վերացնելով այն», այս կարծիքը հայտնեց ԼՂՀ ժողովրդական կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Նելլի Ոսկանյանը: «Իմ կարծիքով, շարունակեց նա, Հայաստանում եւ Լեռնային Ղարաբաղում մարտյան տոնին փոխարինած եւ «Գեղեցկության օր» հորջորջված ապրիլի 7-ը կանանց հետ որեւէ ընդհանուր բան չունի, քանի որ գեղեցկության հասկացությունը միայն գեղեցիկ սեռի ներկայացուցիչներին չի վերաբերում»: Այդուհանդերձ, նշեց նախարարը, ինձ այսօր առավոտվանից շնորհավորել են, այդ ձեւով շնորհավորելով մեր ոլորտում աշխատող բոլոր կանանց: «Կարծում եմ, այդպես են վարվել նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի բազմաթիվ հայրեր, ամուսիններ, որդիներ, գարնանային այս օրը տոնի առթիվ շնորհավորելով իրենց մայրերին, կանանց, քույրերին, դուստրերին եւ, իհարկե, մարտական ընկերուհիներին», եզրակացրեց Լեռնային Ղարաբաղի կին նախարարը:

ԴԱՏԵՐԱԶՄ

Ռազմագերիներ. Նրանց համար պատերազմն ավարտվել է

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Ղարաբաղյան պատերազմն այժմ է ընկնում առանձնահատուկ դաժանությամբ, եւ այդ պատերազմի ողջ դաժանությունն իրենց մաշկի վրա են զգում առաջին հերթին ռազմագերիները: Նրանք, ում համար պատերազմը վաղուց արդեն վերջացել է: Ստեփանակերտի փողոցներում այսօր հաճախ կարելի է տեսնել զինվորական կեղտոտ համազգեստներով ու չսափրված դեմքերով ադրբեջանցի ռազմագերիների, որոնք ղարաբաղցի զինվորի հսկողությամբ (երբեմն նույնիսկ առանց որեւէ հսկողության) ծուլորեն ավլում են քաղաքի փողոցները՝ ստեփանակերտցիների թշնամական-կարեկցական հայացքների ու երեխաների հետաքրքրասեր քչփչոցների ներքո: Ստեփանակերտցիները կատակում են՝ «զարմանալի մաքրասեր ժողովուրդ են այս ադրբեջանցիները»: Քառասնամյա Մելիքը, Իմիշլիի շրջանից, գերի է ընկել Ֆիզուլու շրջանում եւ ներկայումս պահվում է Շուշիում: Իր ասելով, մարտական գործողություններին չի մասնակցել եւ գերի է ընկել պատահաբար: Նրա ընկերը, որը քիչ այն կողմ գլուխը կախ աշխատում էր, հանկարծ տխուր ժպտում է՝ «մենք ադրբեջանցի զինվորներս, [illegible] տալիս ասում էինք, որ կհանդիպենք Խանքենդիում: Ահա եւ հանդիպեցինք»:

Լա՞վ են վարվում արդյոք Ղարաբաղում ադրբեջանցի ռազմագերիների հետ: [illegible] ասում է քանս, եւ լավ կամ վատ վերաբերմունքն այստեղ պայմանավոր[illegible] է: Համենայն դեպս, մեծ տարբերություններ կան ադրբեջանական բանտերում ու ճամբարներում պահվող հայերի եւ Ղարաբաղում պահվող ադրբեջանցիների վիճակների միջեւ: Ստեփանակերտի մանկական հիվանդանոցում պահվում են Օմարի լեռնանցքի ազատագրման ժամանակ գերի ընկած ադրբեջանցի զինվորները: Ղարաբաղյան ուժերը նրանց գտել են լեռնանցքի մերձակա Յանշաղ գյուղի մոտ կիսամեռած վիճակում: Հունան Գոջաեւը բախվեցի է, 40 տարեկան, երկու զավակների հայր: «Օմարի լեռնանցքի մոտ կորցրեցինք ճանապարհը եւ շրջապատման մեջ ընկանք, պատմում է նա: Ուտելիք չունեինք, տաք հագուստ չունեինք: Դիմադրել չէինք կարող, որովհետեւ անծայր ես ավտոմատ կրակել չգիտեմ, մեզ զոռով են զինակոչել: Փետրվարի 14-ին մեզ գերի վերցրին: Ոտքերս ամբողջությամբ ցրտահարվել էին, ոչինչ չէի զգում: Այստեղ բժիշկները ստիպված եղան անդամահատել ոտնաթաթերս: Հիմա լավ եմ»: Նրա ընկերները՝ Շահբազը, Ահմադը եւ Նազիմը, որոնք գտնվում են հիվանդանոցային նույն պալատում, գերիների նույն խմբում են եղել: Նույն պատմությունն է, ոտքերը ցրտահարվել են, հայ բժիշկները այժմ բուժում են նրանց: «Վատ չեն նայում, ասում է հիվանդանոցի միջանցքում նրանց հսկող ղարաբաղցի զինվորը, օրը երեք անգամ կերակրում են, քաղցր թեյ են տալիս եւ այլն: Երեւի հենց որ բուժվեն, կփոխանակենք»:

Ահմադը պատմում է, որ Օմարի լեռնանցքի մոտ իրենց հրամանատարությունը փախել է ռազմական գործողությունները սկսվելուց 3 օր առաջ: «Մենք այնտեղ սառչում էինք, իսկ հրամանատարական կազմը լավ համազգեստ ուներ, չինական արտադրության տաք կոշիկներ՝ ներսում տաքացնող հարմարանքով (աշխատում է մարտկոցներով): Ես չէի ուզում ծառայել բանակում, որովհետեւ 2 երեխա ունեմ: Ո՞վ պետք է պահի նրանց»:

ԼՂՀ [illegible] գործերի նախարարության ավագ տեսուչ, պատանդների փոխանակման [illegible] հարցերով զբաղվող պետական հանձնաժողովի անդամ Ալբերտ Ոսկանյանը պնդում է, որ ադրբեջանական կողմն ամեն կերպ խուսափում է գերիների փոխանակումից, որովհետեւ ցանկանում է սեփական ժողովրդից թաքցնել իր կորուստների իրական թիվը: «Ադրբեջանում նույնպես համանման հանձնաժողով է ստեղծվել, որի նախագահն է գեներալ Նամիկ Աբասովը: Այդ հանձնաժողովը մեզ հազարավոր մարդկանց անուններ է ուղարկում, որոնք իրենց կարծիքով գտնվում են մեզ մոտ: Իրականում նրանք հրաշալի գիտեն, թե ովքեր կան մեզ մոտ եւ ովքեր են զոհվել, պարզապես այդպես են վարվում ցույց տալու համար, թե իր ադրբեջանական բանակի զոհերի թիվն անհամեմատ ավելի քիչ է: Ըստ մեր ունեցած տվյալների, ներկայումս ադրբեջանական բանտերում կարող են գտնվել մոտ 500 ղարաբաղցի զինվորներ: Թե նրանցից քանիսն է ներկայումս ողջ՝ հայտնի չէ: Մանավանդ որ միայն վերջերս է Միջազգային կարմիր խաչը հնարավորություն ստացել այցելել ադրբեջանական բանտերն ու Գոբուստանի ճամբարը»:

Ի դեպ, ԼՂՀ պետհանձնաժողովն արդեն մեկ տարի է, ինչ գործում է: Մինչ այդ գերիների փոխանակումն իրականացվում էր տարերայնորեն, եւ այդ «գործում» ադրբեջանցի գործարարները հսկայական գումարներ էին վաստակում: Նրանք նույնիսկ իրար մեջ բաժանել էին «ազդեցության գոտիները» շրջան առ շրջան: Ի՞նչ է արել Ղարաբաղի պետհանձնաժողովն անցած մեկ տարվա ընթացքում: Ըստ Ալբերտ Ոսկանյանի, հաջողվել է գերությունից ազատել 226 հայերի: «Այդ ընթացքում ադրբեջանական կողմին որպես բարի կամքի արտահայտություն միակողմանիորեն հանձնվել է 69 գերի: Նրանցից 24-ը Կարմիր խաչի միջոցով: 5-ը Մարիո Ռաֆայելլիին, Ադրբեջանի պետհանձնաժողովին 39 հոգի, մեկը երկու հանրապետությունների ներկայացուցիչների հանդիպման ժամանակ: Բացի այդ, Ռուսաստանի դեսպանատանը հանձնվել է 20 հոգի, որոնցից 14-ը [illegible] ռուսաստանցի զինծառայողների հետ փոխանակման նպատակով, որոնց Ադրբեջանի իշխանությունները դատապարտել էին մահվան: Նաեւ երկու ղազախստանցի ռազմագերիների հանձնել ենք Ստեփանակերտ ժամանած Ղազախստանի ազգային ճակատի նախագահին: Ներկայումս ադրբեջանցի ռազմագերիներից բացի մեզ մոտ գտնվում են մեկ թուրք, երկու ռուս եւ 3 ուկրաինացի ռազմագերիներ»:

Իսկ պատերազմը շ[illegible]վում է, եւ դրա հ[illegible] ադրբեջանցի ռազմագերիների թիվն ավելանում է: Գերիների [illegible] փոխանակումը [illegible] հնարավոր է միայն կայուն հրադադարի պայմաններում, իսկ դա առայժմ չի երեւում:

ԵՐԵՎԱՆ

Գազի պատճառով 2 ամիս չէր գործում էլեկտրալամպերի գործարանը

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Գազամատակարարման ընդհատումների պատճառով 2 ամիս է, ինչ չի գործում, կամ իր կարողությունների 10 տոկոսի չափով է գործում Հայաստանի խոշորագույն ձեռնարկություններից մեկը՝ Երեւանի «Լույս» արտադրական կոնցեռնի էլեկտրալամպերի գործարանը: Կոնցեռնի փոխտնօրեն Վլադիմիր Բարսեղյանը եւ ՀՀ արդյունաբերության նախարարության էլեկտրատեխնիկական արդյունաբերության ու սարքաշինության գլխավոր վարչության պետ Միքայել Բրուտյանը մեկնաբանում են այս իրավիճակը: Ինչպես բացատրեց Վլադիմիր Բարսեղյանը, արտադրությունը, գազամատակարարման բազմաթիվ ընդհատումների պատճառով, փաստորեն, կազմալուծվել է. դրա յուրահատկությունը պահանջում է էլեկտրաէներգիայի ու գազի միաժամանակյա կայուն ու անխափան մատակարարում, քանի որ միայն այդ ձեւով կարելի է ապահովել ձուլավառարանների աշխատանքը: Իսկ առանց դրա անհնար է լամպերի թողարկումը:

Մյուս կողմից, նրա խոսքերով, տեխնոլոգիական շղթան պահանջում է վառարանների մշտական աշխատանք, քանի որ անջատելուց հետո դրանք կրկին բնականոն աշխատանքի ռեժիմի մեջ մտցնելու համար պահանջվում է բավական երկար ժամանակ՝ կես ամսից ավելի:

Բայց այս անգամ գազի երկարատեւ բացակայության պատճառով վառարանները հարկադրաբար կանգնեցվեցին, քանի որ գործարանն ի վիճակի չէր շարունակել դրանց աշխատանքը, դրա համար վառելով մեծ քանակու[illegible]յամբ մազութ եւ էլ ավելի բարդացնելով իր ֆինանսական վիճակը. [illegible] վերջին երկու ամսում միայն վառելիքի պատճառով գործարանի ուղղակի վնասները, Բարսեղյանի խոսքերով, կազմել են 1 մլրդ 715 մլն. ռուբլի, գումարած բանվորների պարապուրդների դիմաց ծախսված 1 մլրդ. ռուբլի վճարումները: Ձեռնարկությունը զրկվեց 2,5 մլրդ. ռուբլու արտադրանքից, որին գումարվեցին տարբեր խոշոր տուգանքներ, այդ թվում դարձյալ [illegible]արանների գերածախսի, [illegible] էլեկտրաէներգիայի լիմիտների [illegible] գերազանցման համար:

Ինչպես նշեց Բարսեղյանը, ստեղծվել է անհեթեթ իրավիճակ, երբ ձեռնարկությանը, զրկելով կանոնավոր գործելու հնարավորությունից, դրանով իսկ պատժամիջոցներ են կիրառում նրա նկատմամբ: «Ընդսմին, հարց է ծագում, թե ինչու ոչ մեր մեղքով վնաս կրողներս իրավունք չունենք նույնպես պատժամիջոցներ կիրառել եւ պահանջել այդ վնասների փոխհատուցում», ասաց նա:

Իր հերթին, էլեկտրատեխնիկական արդյունաբերության ու սարքաշինության գլխավոր վարչության պետ Միքայել Բրուտյանը հավաստեց այն փաստը, որ գործարանում իրոք ստեղծվել է շատ ծանր իրավիճակ: Նախարարությունը ծանոթ է այդ դժվարություններին, ասաց նա, սակայն, նրա խոսքերով, ձեռնարկությունն ինքը պետք է ելք փնտրի ստեղծված վիճակից, քանի որ պետական դոտացիա տալու հնարավորություն չկա: Նա վստահություն հայտնեց, որ կոնցեռնը ի վիճակի է դա անել սեփական ուժերով:

Սակայն, Վլադիմիր Բարսեղյանի կարծիքով, առանց զգալի օգնության գործարանի համար դժվար կլինի դուրս գալ ծանր վիճակից: Ըստ որում, օգնություն ցույց տալու եւ դրա բնույթի հարցը պետք է լուծվի միայն ամենաբարձր մակարդակով՝ ՀՀ կառավարությունում:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Ոճը եւ տառաձեւերը ՊԱՒԷԼ ՂԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի
Azg
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co.,
22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park,
CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax:
(818)340-9819 for subscription rates
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. K[illegible]kor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն
Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հաղորդվում է ԱՄՆ
«ԱՐՄԻՆԿՈ» ՄՊԸ-ի համակարգչային կապով
Հեռախոս 7 8852 281425
Ֆաքս 7 8852 285082
E-MAIL INTERNET: ROOT.
YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ՇՐՋԱՆ, ԱՊՀ

ՎՐԱՍՏԱՆ

Թբիլիսիի օդանավակայանի միջադեպը եւ արտաքաղաքականության որոշ հարցեր

ՌՈԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

1994 թ. հունվարի կեսերին Վրաստանի մայրաքաղաքում իրադրությունը կրկին շիկացավ: Քաղաքական կրքերը համակեցին գրեթե ամբողջ հասարակությունը: Օդանավակայանի միջադեպը նոր խթան տվեց դրան: Վրաստանի պաշտպանության նախարար Գիա Կարկարաշվիլու Աբխազիայից վերադառնալու օրը, որտեղ կայացել էր ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների հանդիպում, օդանավակայանում նրան դիմավորեց անվտանգության նախարար Իգոր Գեորգաձեն, ուրիշ պաշտոնական անձանց հետ: Ինչպես հայտնի դարձավ լավատեղյակ աղբյուրներից, Գեորգաձեն Կարկարաշվիլուն մեղադրել է ԱՊՀ-ի հետ Վրաստանի կարեւոր փաստաթղթերի ստորագրումը ձախողելու, Աբխազիայի պատերազմը տանուլ տալու եւ զվիադականների հետ անդրկուլիսյան դաշինքներ կնքելու մեջ: Գեորգաձեն խոսակցությունն ավարտել է հետեւյալ խոսքերով. «Հենց հիմա քեզ կձերբակալեմ»:

Դիմավորողներն ափոփված կռվան բաժանել երիտասարդ զինվորականները: Բարձր պատրաստականության մարտավիճակ հայտարարվեց երկու նախարարությունների մարտական ստորաբաժանումներում: Քաղաքում հայտնվեցին պաշտպանության նախարարության ուժեղացված պահակներ: Հատուկ ծառայությունը աննկատ, բայց նույնպես գործում էր: Անվտանգության նախարարության աշխատակիցներից մեկը, որը հատուկ սարքավորումներ ուներ, կալանվեց եւ կողոպտվեց: Իսկ հաջորդ օրվա առավոտյան ժամը 5-ին Թբիլիսիի կենտրոնում դպրոցային տեղի ունեցավ: Ավելի ցածր մակարդակով բախում տեղի ունեցավ ԽՍՀՄ նախկին երեսանային ուսումնարանի տարածքում, որտեղ այժմ տեղաբաշխված են Վրաստանի պաշտպանության նախարարության զորամասեր: Ռազմավանի շենքերից մեկում տեղավորվել էր անվտանգության նախարարության ինչ-որ ստորաբաժանում: Այդ շենքի մատույցներն ականապատվեցին: Ականները պայթեցին, վիրավորվեց երկու մարդ, մեկը՝ ծանր:

Օդանավակայանի միջադեպը եւ դրա շարունակությունը, վերջին տեղեկությունների համաձայն, հետագա քննարկման փուլ են բերվել:

Էդուարդ Շեւարդնաձեն, ըստ երեւույթին, վերջնականապես խճճվելով այն բանում, թե ով որտեղից կարելի է նոր բարդություններ սպասել, հրամանագիր հրապարակեց հանձնախումբ ստեղծելու մասին, որը պետք է պարզեր միջադեպը:

Խորհրդարանի շենքի հետեւի մասի մոտ կանգնեցվեցին զրահամեքենաներ, լավ զինված մոտ 100 մարդ՝ «Մխեդրիոնիի» Ռուսթավի գումարտակը:

Ամբողջ ասածից պարզ է դառնում, որ Շեւարդնաձեն, «հոգնելով» ներքին քաղաքականությունից, անցել է իր նախընտրած արտաքին քաղաքականության ոլորտին, որտեղ իրեն ավելի վստահ է զգում: Վրաստանի արտաքին քաղաքականության գերակայություններից կարելի է առանձնացնել հետեւյալները:

1. Վրաստանի եւ Ռուսաստանի փոխհարաբերություններին առաջնակարգ կարեւորություն է տրվում: Կնքվել են երկկողմ քաղաքական-տնտեսական պայմանագրեր, չնայած քննադատության ուժգին ճնշմանն այն բանից հետո, երբ Վրաստանը մտավ ԱՊՀ կազմի մեջ: Թեեւ Աբխազիայում պարտվելուց հետո Վրաստանին գրեթե անելիք չէր մնում. Աբխազիան ըստ էության կորսվել էր: Հարավային Օսիան Վրաստանի ղեկավարության ազդեցության ոլորտից դուրս էր գտնվում վրաց-օսական հակամարտության մասնակի կարգավորումից հետո: Աջարիան վերջին տարիներին գտնվել եւ գտնվում է Ռուսաստանի ազգային շահերի քաղաքական-տնտեսական գոտում, որի հետ արդեն 1993 թ. փետրվարին ստորագրվել են ռուս-աջարական տնտեսական ու քաղաքական գործակցության լիածավալ պայմանագրեր: Երբ Վրաստանի մնացած մասից հանենք նաեւ զվիադականների շարժմամբ համակված մեգրելական շրջանները, ինչպես նաեւ Ռուսաստանին վարձակալման տված Փոթիի նավահանգիստը, ապա կստացվի, որ Էդուարդ Շեւարդնաձեն չի վերահսկում իրադրությունը Վրաստանի տարածքի մեծ մասում, եւ ստեղծված պայմաններում միակ ճիշտ ելքը Ռուսաստանի հետ հարաբերությունների բարելավումն էր, վրաց-աբխազական հակամարտության ժամանակ Ռուսաստանին հասցեագրված կշտամբանքներից անցումը կառուցողական համագործակցության:

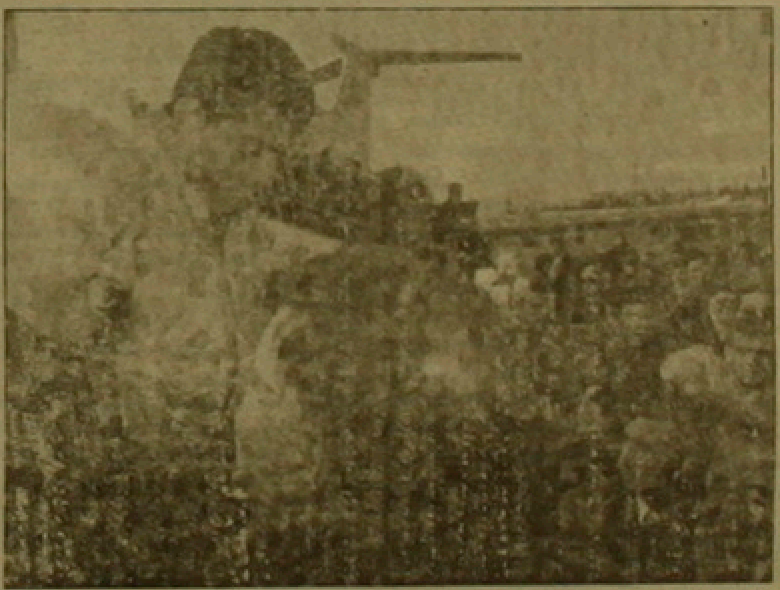

2. Փոխհարաբերությունները Թուրքիայի հետ: Այս բնագավառում կարելի է ենթադրել, որ Վրաստանի ԱՊՀ-ին անդամակցելուց հետո իրավիճակը ինչ-որ ձեւով կարգավորվում է եւ համապատասխանեցվում Ռուսաստանի շահերին: Հունվարին Է. Շեւարդնաձեի եւ Աջարիայի ղեկավար Ա. Աբաշիձեի Թուրքիա կատարած այցը, անկախ ստորագրված փաստաթղթերից, ինքնուրույն քաղաքականություն վարելու փորձ է, ինչը ընդհանուր առմամբ արժանանում է Ռուսաստանի «հավանությանը»: Այդ այցը պետք է կայանար դեռ 1993 թ. օգոստոսին: Այն ժամանակ վրաց-աբխազական հակամարտության գոտում տիրող իրավիճակը Շեւարդնաձեին թույլ չտվեց մեկնել Ստամբուլ, որը խոստացել էր Վրաստանին հաց վաճառել: Ի դեպ, Վրաստանին խոստացել էին հաց վաճառել նաեւ Ղազախստանը, Կիրգիզստանը եւ Ուզբեկստանը: Նրանք բոլորը դրանից հրաժարվեցին Աբխազիայի հակամարտության գոտում իրավիճակի սրման նախօրեին: Հավանական է, որ հացի խնդիրն ինքնուրույնաբար լուծելու Շեւարդնաձեի փորձերը ի չիք էր դարձնում Ռուսաստանը: Սակայն ինչու Շեւարդնաձեն Թուրքիա մեկնեց Աջարիայի ղեկավար Աբաշիձեի, եւ ոչ կառավարության առաջին դեմքերի հետ: Առաջին հետեւությունն այն է, որ Աջարիան սահմանակից է Թուրքիային, եւ ամենայն հավանականությամբ առկա են սահմանային հարցեր, եւ դա պետք է տեղի ունենար: Բայց առավել էական բացատրությունը հետեւյալն է: Աջարիայի ղեկավարությունը հազիվ թե նպաստի այնպիսի բանի, որը հակասում է Ռուսաստանի ազգային շահերին: Սա առաջին: Երկրորդ, Աջարիայի ղեկավարին պատվիրակության մեջ մտցնելը եւ այդ հանգամանքի լայն տարածումը վկայում են, որ Շեւարդնաձեն կոպիտ պարտադրանքից եւ խնդիրների լուծման ռազմական եղանակներից (ինչպես դա եղավ Հարավային Օսիայի եւ Աբխազիայի նկատմամբ) անցել է «քաղցրաբլիթի մեթոդին», այսինքն Աջարիան արտաքին քաղաքական գործունեության ոլորտ մտցնելուն, դրանով իսկ որոշ չափով մեղմացնելով Վրաստանի եւ Աջարիայի ղեկավարության միջեւ եղած օտարացումը:

3. Վրաստանի եւ Ադրբեջանի փոխհարաբերություններն առնչվում են քաղաքական այլ հարցերի: Մառնեուլիի շրջանի միջադեպից հետո Վրաստան այցելեց պատվիրակություն Ադրբեջանի արդեն նախկին պետքարտուղար Լալա Հաջիեւայի գլխավորությամբ: Վրաստանի իշխանությունները խոստացան կարգուկանոն հաստատել այդ շրջանում, որը բնակեցված է առավելապես ադրբեջանցիներով: Սակայն այդ հանրապետությունների ղեկավարների եւ պաշտոնական անձանց շփումները շարունակվեցին: Վրաստանի համար հիմնական հարցը, իհարկե, Ադրբեջանից էներգետիկ պաշարների (գազ, բենզին, մազութ) ստացման հարցն էր, որոնցից ինչ-որ ձեւով դուրս գա «ձմեռային» ճգնաժամից: Այդ փորձերը, իհարկե, «դուր չեկան» Ռուսաստանին, եւ ստորագրված գրեթե բոլոր փաստաթղթերը մնացին թղթի վրա: Այստեղ առկա են նաեւ էներգետիկ բնագավառում ադրբեջանա-վրաց-ուկրաինական համագործակցության որոշ կողմեր: Ըստ էության, Ռուսաստանը չթույլատրեց նաեւ այդ դաշինքը, որոնցից չհրաժարվելը իր «տոլյական ծխուց» էներգետիկ ոլորտում Ուկրաինայի վրա գործադրվող ճնշումից:

4. Հայաստանի հետ փոխհարաբերությունները կառուցվում էին բարյացակամության մթնոլորտում, սակայն, ինչպես եւ կարելի էր սպասել, Վրաստանը, հայտնվելով էներգետիկ սուր ճգնաժամի մեջ, իր ներքին հարցերն այդ ոլորտում միշտ չէ, որ լուծում է իր հաշվին, սարքելով գազատարի պայթեցումներ կամ երկաթգծի խափանումներ: Ճիշտ է, պետք է ասել, որ Փոթիից Հայաստան ձգվող երկաթուղին ռուսական զորքերի վերահսկողության տակ անցնելուց հետո Հայաստանի շրջափակումը փոքր-ինչ մեղմացվեց, բայց այնուամենայնիվ, Հայաստանին պատճառված վնասը վիթխարի է: Վնասը ոչ միայն տնտեսական է, այլեւ բարոյական:

«ԱՐԱՐԱՏ» ավիաընկերություն

«Արարատ» ավիաընկերությունը, լինելով «Հայկական Ավիաուղիներ» ավիաընկերության պետական դուստր ձեռնարկություն, կատարում է կանոնավոր չվերթներ Երեւանից («Էրեբունի» օդանավակայան)

ՍՈՉԻ, ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ, ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ, ՄԱԽԱՉԿԱԼԱ, ԲԱԹՈՒՄ, ՆԱԼՉԻԿ, ԳՐՈԶՆԻ, ԹԲԻԼԻՍԻ

երթուղիներով, ինչպես նաեւ հետդարձ

Դուք կարող եք պատվիրել չվերթ «Յակ-40» ինքնաթիռի առանձին տարբերակով ԱՊՀ երկրներ եւ արտասահման, ինչպես նաեւ իրականացնել բեռների տեղափոխում «Ան-32» եւ «Ան-24» ինքնաթիռներով ԱՊՀ ցանկացած քաղաք: Մենք ընդունում ենք անհատներից եւ ձեռնարկություններից ծառայողական եւ զբոսաշրջական չվերթների կատարման պատվերներ բոլոր ուղղություններով: «Արարատ» ավիաընկերության «Մի-8» ուղղաթիռները կօգնեն Ձեզ ուղեւորների եւ ուղեբեռների, փոստի տեղափոխման հարցերում, բնակչությանը բուժօգնություն հասցնելու, ավտոմայրուղիների, ջրանցքների, գետերի, գազամուղների, բարձր լարման գծերի հետազոտման պարեկավորման աշխատանքներում, երկրաբանական-հետախուզական արշավների սպասարկման, Հայաստանի տարածքում էքսկուրսիոն թռիչքների կազմակերպման գործում:

Հասցեն՝ Երեւան, Արշակունյաց 135,
Հեռ.՝ 486941, 484761,
ֆաքս 448987

ARMENIAN MERCHANTS UNION

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տնտեսական ներկա խոր ճգնաժամի պայմաններում.

- Երբ բնակչության գերակշիռ մասի համար ապրելը դժվար է դարձել.
- Իսկ հակառակորդը պատերազմի դաշտում անհաջողություն կրելով, վերջին հույսը Հայաստանում «Սոված» ապստամբության վրա է դրել.
- Երբ սպառողները գների «բարձր» լինելու պատճառով «Երես են թեքել» խանութներից.
- Իսկ խանութպանները վնասով աշխատելու, այսինքն, սնանկանալու իրավունք չունենալով, փակվում են կամ իրենց գործը այլ երկրներում ծավալելու պլաններ են կազմում.
- Երբ Հայաստանը բիզնեսի համար անհեռանկարային երկրի անուն համբավ է ձեռք բերել.
- Իսկ արտերկրի մեր հայրենակիցները մեծահոգաբար միայն օգնություն են ուղարկում.

Եւ ընդհանրապես

- Երբ ներկան միայն մռայլ գույներով է դրսեւորվում
- Իսկ ապագան անհուսալի եւ անհեռանկար է թվում.

Հայաստանի վաճառականների միությունը վերստին

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ Է

Տնտեսական այս իրավիճակից դուրս գալու եւ բնակչության բարեկեցությունն ապահովելու համար մեր փրկության միակ աղբյուրը հավաքականության մեջ է

ԵՎ ՏԵՂԵԿԱՑՆՈՒՄ Է

Լավագույն այդ օրերի երազանքը արագ իրականացնելու նպատակով միությունը ձեռնամուխ է եղել առեւտրա-արդյունաբերական «Համատեղություն» կորպորացիայի, այսինքն խանութպանների եւ այլոց ֆինանսական եւ գույքային միջոցները միավորող, հետեւաբար լայնամասշտաբ տնտեսական գործունեության հնարավորություն տվող կազմակերպության ստեղծմանը:

Փակ բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակով ձեւավորվող ձեռներեցների այս համախումբը հանրապետությունում էժան սննդամթերքի եւ արդյունաբերական ապրանքների ներկրման ու արտահանման, կորպորացիայի հետ համագործակցության մեջ մտնող խանութների լայն ցանցի միջոցով դրանք արագ, մատչելի գներով իրացման միակ հնարավորությունը եւ երաշխիքն է դառնալու:

Խանութպանը եւ դրամական միջոցները շահավետ ներդնել ցանկացող բարեկամ, քեզ հայրենիքում գործելու եւ նրա հետ միասին բարգավաճելու իրական շանս է տրվում՝ չատաղի օգտվել դրանից:

Իսկ մանրամասնություններին տեղեկանալու համար կարող եք զանգահարել
58-05-03, 58-46-23, 23-82-89, 56-20-36
հեռախոսահամարներով կամ ավելի լավ է այցելեք

Հայաստանի վաճառականների միություն՝ հասցեն՝ Պուշկինի 14 (կուսաշխի տուն, 2-րդ հարկ)
«ՄՅՄ» ֆիրմային խանութ՝ հասցեն Կոմիտաս 60 (Ծիծեռնային գործարանի հարեւանությամբ)
«ՕՊԻՆ» ֆիրմային խանութ՝ հասցեն Կորյունի 10 (բժշկական ուսումնարանի ներքնային հարկում):

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Հրատապ

Արդյո՞ք այսօր Հայաստանի Հանրապետությունում կգտնվի՞ մի քաղաքական կամ տնտեսական գործիչ, անկախ հասարակության եւ կառավարության մեջ զբաղեցրած դիրքից, պաշտոնից, ով մինչեւ վերջ կատարած լինի որեւէ ամբիոնից իր տված խոստումները, ով արդյունքների անմխիթար ժամանակ չփնտրի «օբյեկտիվ պատճառներ», մեր կամքից անկախ դրսեւորված գործոններ, որոնք բացասաբար են ազդել խոստումների իրագործման վրա:

Արդյոք կգտնվի՞ մեզանում մեկը, ով «ներելի չէ» քննադատության: Եւ, այս հարցերի տրամաբանական շարունակությունը՝ քննադատությունների ո՞ր մասն է կառուցողական բնույթ կրում, քննադատողների ո՞ր մասն է նաեւ լուծումներ առաջարկում:

Այս հարցադրումների պատասխանները, ինչպիսին էլ որ լինեն, պիտի մատնանշեն մի դառը հետեւություն. համընդհանուր բերացման (հաճախ՝ իրոք օբյեկտիվ պատճառ- կամ այնքան չնչի՞ն են, որ տնտեսության վրա ոչ մի ազդեցություն չեն կարող թողնել: Իսկ որ նման իրավիճակում այս տարվա ձմեռը համեմատաբար փոքր-ինչ տանելի եղավ, ինչպես ազգաբնակչության, այնպես էլ տնտեսության համար, այս մասին գրեթե ոչ մի խոսք: Իհարկե օգնությունն էլ նպաստեց (գուցե նաեւ որոշիչ եղավ), վարկերն էլ իրենց բաժինը կամ հավանաբար՝ մեծ ազդեցությունն ունեցան, սակայն մի՞թե դրանք «սեփական նախաձեռնությամբ» եկան ու տեղավորվեցին, չէ՞ որ դա հետեւանքն էր կամ՝ մեր արտաքին քաղաքականության հետ շաղկապված մակրոտնտեսական լուրջ, նպատակաուղղված քաղաքականության:

Իհարկե, ամեն ինչ չէ, որ դրական լույսի տակ է, բեկում հենց հայկական դրամի արժեզրկման տեմպերի հարցը: Սակայն դարձյալ ինչո՞ւ ցույց չի տրվում երեւույթի խորքը, ամեն ինչ պարզունակեցվում է լոկ փաստի մատնանշումո՞վ:

Եւ այստեղ էլ գուցե թե վիճելի է վորելով դա բարեփոխումների եւ սեփականաշնորհման ընթացքով: Ուրեմն օրենսդրական դաշտն ու կադրերն այստեղ ոչ մի մեղք կամ դեր չունե՞ն:

Կարծում եմ, որ ազգային դրամի փոխարժեքի եւ ազգաբնակչության կենսամակարդակի կայունացումների մասին խոսելիս հարկ է մատնանշել մեր պարագայում, այս փուլում, դրանց հակադարձ համեմատական կապը: Այսինքն՝ դրամի կայունացումը անտարակույս պահանջում է ֆինանսական կոշտ քաղաքականություն, որն անհամատեղելի է գնալով ավելացող աշխատավարձերի կամ դոտացիաների, հաճախակի ինդեքսացիաների պրակտիկայի հետ: Ուրեմն մեր պարագայում խոսքը կարող է վերաբերել միայն մի ինչ-որ «ոսկե միջինի» մասին, որի արդյունավետ կիրառման համար բարենպաստ պայմաններ են ստեղծվում հատկապես անհատական օգնությունների ու օտարերկրյա վարկերի (եւ առհասարակ վալյուտային ինվեստիցիաների) ստացման՝ ֆոնի

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ցանք կատարողին զրկե՞լ բերքը հավաքելու իրավունքից

ՄԱՐԱՏ ԲԵԿՅԱՆ

ներով պայմանավորված), մասնագիտական գիտելիքների անբավարարության պայմաններում «քննադատություն-ծխուկը» կարող է լինել ինչպես քաղաքական դաշտի դիվիդենտներ շահելու լծակ, այնպես էլ իրավիճակով թելադրված կառուցողական քայլերի հիմք: Ասել կուզի, այս պարագայում խոսքը կարող է ամեն ինչ անել, «նա» է որոշում, նա է պատրանքներ ստեղծում եւ պատրանքներ ցրում:

Մի առիթով մեր մամուլում տողերի հանդիպեցի, որտեղ լրագրողը ՀՀ վարչապետի ասածը հասկանալու պայմաններից կարեւորեց տնտեսական գիտելիքների գոնե որոշակի (ոչ նվազագույն) պաշար ունենալը: Պայման, որը, սակայն, պարզվեց, ամենեւին էլ պարտադիրներից չէ քննադատելու համար: Եւ քննադատության համար «կանաչ» լույս է վառվում: Իսկ քանի որ քննադատությունը քննադատել կարողացողների շրջանակը գնալով նեղանում է, այն ընդունվում է իբրեւ միակ ճշմարտություն եւ սկսվում է հասարակական կարծիքի ձեւավորումը, ըստ էության այն կարծիքի, որը որպես կանոն, իրական չէ, խոսքը առարկայում:

Ու շղթայական ռեակցիան սկսում է ոչ թե «խփել գնացողի ծլու գլխին», այլ ուղղակի քարկոծել նրան, այդպիսով սկսելով զիջել իր «բերքը» ուրիշին:

Քննադատության նյութ է դարձվում, գուցե նաեւ իրավամբ, այն իրողությունը, որ 1993-ին Հայաստանի տնտեսության անկումը նախորդ տարվա համեմատ կազմել է 9,3 տոկոս, մինչդեռ նախատեսվել էր 18 տոկոսի աճ: Ամենեւին որեւէ մեկին պաշտպանելու միտք չհետապնդելով, հարց եմ ուզում տալ՝ այդ ցուցանիշը իբրեւ քննադատելի ներկայացնելիս այն համեմատության մեջ դրվո՞ւմ է գոնե նախորդ տարվա համապատասխան ցուցանիշի հետ, կամ՝ բերացումը մատնանշելիս, այստեղ էլ նշվո՞ւմ են այն պատճառները, որոնք չէին կարող չխթանել նման բերացումը:

Սովորաբար՝ ոչ, քանի որ կա մի «երկաթե» տրամաբանություն. խոստումը չի կատարվել, ուրեմն առկա է մեղավորությունը:

Սպասվող պատերազմը մարդկային ու նյութական ռեսուրսներ է խժռում: Լավ բանակ ունենալը լինել-չլինելու հարց է առհասարակ: Իսկ դրա համար անհրաժեշտ միջոցներն իրենք իրե՞նց են «ծլում»

տնտեսության առավել կարեւոր ոլորտներում պետության ազդեցությունն ուժեղացնելու մասին դրույթը, որը մատնանշեց ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը ԳԽ նստաշրջանում ունեցած իր ելույթի մեջ: Վիճելի թեկուզեւ անհրաժեշտ սեփականությունների բազմակարծության պատճառով (որոնք, կարող է պատահել, նույնպես չեն մասնավորականացման): Թեեւ բավականին պայմանական ցուցանիշ է «միջին աշխատավարձ» կոչվածը, սակայն մի՞թե տնտեսության աշխուժացումը դրականորեն չի բնութագրում դրա քառապատկվելը. փաստ, որը մատնանշված է վարչապետի ելույթում: Այլ հարց է այստեղ հնարավորի եւ փաստացիի համապատասխանությունը:

ՀՀ վարչապետն իր (արդեն հիշատակված) ելույթում նշում է, թե նախորդ ողջ տարվա ընթացքում հանրապետությունում շարունակվել է ներքին ու հատկապես արտաքին առեւտրի լիբերալ քաղաքականության կենսագործումը: Եւս մի վիճելի դրույթ, քանզի փաստերն ասածի օգտին են խոսում միայն անցած տարեվերջի համար: Վարչապետը խոսում է հարկային ու վարկային կարգապահության բարձրացման մասին, որը նույնպես բերեւս հարկ է վերագրել միայն անցած տարեվերջին, այլ ոչ թե ամբողջ 1993 թվականին:

Եւ այդպես էլ, երբ էկոնոմիկայի ավերածության անկման հարցում «որոշ դրական տեղաշարժերի» մասին է խոսվում, ապա ինչո՞ւ չի մատնանշվում այս իրողությունը փաստերով: Մինչդեռ, անշուշտ, փողոցային եւ տրանսպորտային առեւտրի բարգավաճումն ու խանութներում կատարվող առեւտրի մարումը առավելապես հակառակի մասին են խոսում: Եւ զարմանալիորեն հենց այս «որոշ դրականի» ժամանակ հանկարծ ու ՀՀ բարձրաստիճան առանձին պաշտոնատար անձանց կողմից պաշտոնական դիրքի չարաշահումների փաստերի մասին հայտարարություններ են արվում, որոնց խնդրությունը դեռեւս մնում է լիրեւ «ոչ զանգվածների համար»:

Կայացած տնտեսության կառավարելիության աստիճանի հետ դեռ հասունացման կարիք են զգում ֆինանսական, դրամական, վարկային մեխանիզմների, պետության կիրառումները: Սա մատնանշում է նաեւ վարչապետը, սակայն պայմանա-

վրա: Դրանք տեսանելի այս տարի, ասել է, թե սոցիալական լարվածության մեղմման իրական հիմքերն ի վերջո առկա են արդեն եւ իշխանության կամ կառավարության ճգնաժամ հրահրել ա՞յս իրավիճակում նման չէ՞ արդյոք դժվարին պայմաններում ցանք կատարողին բերքը հավաքելու իրավունքից զրկելուն: Արդյոք ամենաճիշտը ղեկի մոտ կանգնածներին անընդհատ եւ արագ փոփոխելով հնարավո՞ր է [illegible] ոտքը, խուսափել իշխանության դարձող փորձարարությունից:

Երբ վարչապետը խոսում է 1994 թվականին կառավարության առջեւ ծառացած արտահերթ խնդիրներից եւ մատնանշում նպատակների իրականացման համար 11 հիմնահարցերի լուծում, դժվար է դրանց մեջ գտնել մի կետ, որն անընդունելի լինի այսօր մեզ համար, վերաբերի դա կառավարության ռեսուրսների կենտրոնացմանը, թե տնտեսությունում ազատական ընդլայնման հաղթահարմանը, արժեզրկման նվազեցմանը, թե ինքնաֆինանսավորման ավանդական ձեւերից հրաժարմանը (ի վերջո), երկրի պաշտպանունակության ու անվտանգության ապահովմանը, թե արտաքին կոմերցիոն վարկերից եւ կարուստ ինվեստիցիոն արտոնյալ վարկերի անցմանը, կարեւորագույն ոլորտների կենտրոնացված մատակարարման ընդլայնմանը, թե ձեռնարկատիրության եւ մրցակցության զարգացման խթանմանը եւ այլն, եւ այլն:

Սակայն այս ամենը ցանկությունների ոլորտից դուրս պլանավորված, հիմնավորված ծրագրերի ոլորտ հասցնելը միայն դրանց իրականացման մեխանիզմներին է հանգում (ընդ որում նաեւ այլընտրանքի նշումով): Երբ այդ մեխանիզմները, որոնց ամփոփ վիճակը ֆինանսական արտահայտությամբ տեսական թույլերի սոցիալ-տնտեսական եւ դրամավարկային քաղաքականության ծրագիրն է, ապա վերջինիս բերք լինելը, դեռեւս քննարկման փուլում, արդյոք պե՞տք է նշանակել ձախողում: Ավելի մոտ չէ՞ արդյոք այդ ձախողմանը իշխանության ճգնաժամը, քաղաքական կայունության, հավասարակշռության խախտման փորձերը, երբ ինչ-ինչ քաղաքական դիվիդենտների կամ ամբիցիաների համար վտանգի տակ են դրվում բոլորովին անհրաժեշտ նպատակի իրականացման հիմքերը:

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Էներգետիկ խնդիրները եւ սփյուռքի օժանդակությունը

[illegible]

Մեր թերթի հունվարի 27-ի համարում հրապարակել էինք «Էներգետիկա. օրվա խնդիրներ եւ հեռանկարային ծրագրեր» վերտառությամբ մի հոդված, որտեղ խոսվում էր հանրապետության էներգետիկ ճգնաժամի եւ դրանից դուրս գալու ուղիների մասին: Մասնավորապես խոսվում էր օրվա խնդիրների եւ հեռանկարային ծրագրերի, ինչպես նաեւ դրանց ֆինանսավորման անհամամասնության մասին: Հոդվածում այն միտքն էինք արտահայտել, թե «մինչ սփյուռքահայությունը զգալի գումարներ է հանգանակում օրախնդիր խնդիրներ լուծելու նպատակով, լույս եւ հեռանկարային ծրագրերի համար հանգանակված գումարները ծիծաղելիորեն չնչին են»: Եւ ահա Միացյալ Նահանգների մեր ընթերցողներից Հարութ Պողոսյանն իր նկատառումներն է հայտնում այդ առթիվ՝ բացատրություն խնդրելով հրապարակման վերաբերյալ եւ այն կարծիքը հայտնելով, թե պատճառն այն է, որ Հայաստանի իշխանությունները «երբեք սփյուռքահայությունից 80 միլիոն դոլարի օգնություն չեն խնդրել ատոմակայանի մեկ մասը (400 մեգավատ) վերաբացելու համար: Սակայն նրանք դրամական օգնություն են ուզել վառելանյութի համար (21 միլիոն դոլար), 57 միլիոն դոլար եվրոպայի բանկից՝ Հրազդանի ՊՇԷԿ-ի համար... Եւ այս բոլորը եղավ Հայաստանի «կառավարության» ծիծաղելի պահանջներով, որոնք որեւէ ձեւով հեռանկարային չեն», եզրակացնում է նա:

Միանգամայն ընդունում ենք այս փաստարկների իրավացիությունը եւ մեր հերթին այն կարծիքին ենք, որ, իսկապես, Հայաստանի կառավարությունը կարող էր սփյուռքահայությունից օգնություն խնդրել առավել հեռանկարային եւ հիմնարար ծրագրերի համար: Սակայն, ըստ մեզ, հեռանկարային ծրագիր կարելի է համարել ոչ միայն ատոմակայանի վերագործարկումը: Այս խնդիրը որքան տնտեսական, նույնքան (եթե նույնիսկ ավելի շատ) քաղաքական է, ուստի կարելի է ենթադրել, որ այս հարցում սփյուռքահայության նյութական օգնությունն էական լինել չէր կարող: Բանն այն է, որ հեռանկարային են նաեւ Հայաստանում նավթի եւ գազի որոնման աշխատանքները, եւ հենց այս տեղ է, որ սփյուռքահայության օգնությունը կարող էր խիստ էական եւ ժամանակին լինել: Ըստ տեսնախարար Սեպուհ Թաշճյանի, Հայաստանի տարածքում նավթի եւ գազի որոնման աշխատանքներն առաջ տանելու համար անհրաժեշտ էր 10-15 մլն. դոլար, սակայն սփյուռքահայությունից հանգանակվել էր ընդամենը 1 միլիոնը: Հենց սա նկատի ունեինք, երբ գրում էինք, թե լույս ծրագրերի համար հանգանակված գումարները խղճուկ են: Իհարկե, հնարավոր է, որ պատկերը բոլորովին այլ լիներ, եթե Հայաստանի կառավարությունը սփյուռքահայությունից հատուկ այդ նպատակով նյութական օգնություն խնդրեր: Մեզ հայտնի չէ, Հայաստանի կառավարությունը նման քայլ կատարե՞լ է, թե ոչ: Բոլոր դեպքերում փաստն այն է, որ սփյուռքահայությունն այդպիսի հանգանակություն կատարել է, իսկ թե ում նախաձեռնությամբ՝ դա այլ խնդիր է: Իսկ եթե Հայաստանի ներքին խնդիրներին բավականին քաջատեղյակ սփյուռքահայությունը նպատակային հանգանակություններ է կատարում (նավթ, նավթամթերք եւ այլն), ապա չէ՞ր կարող արդյոք սեփական նախաձեռնությամբ նպատակային հանգանակություն կատարել՝ աջակցելու համար առավել հեռանկարային ծրագրերին, որոնցից հետագայում չմեղադրեր Հայաստանի կառավարությանը՝ ի սկզբանե ձախողման դատապարտված օրախնդիր պահանջների վրա սփյուռքահայության աջակցությունը վատնելու համար: Առաջին հերթին հենց այդ մտահոգությամբ էր գրված հոդվածը:

Ինչ վերաբերում է պրն. Պողոսյանի այն հարցին, թե ինչպե՞ս կարող էր 1993 թ. Հայաստանում արտադրվել նախատեսված էլեկտրաէներգիայի 68 տոկոսը, երբ հաջողվել է ձեռք բերել նախատեսված վառելիքի ընդամենը 30 տոկոսը, ապա այստեղ մենք պարզապես մեջբերել ենք տեսնախարար Սեպուհ Թաշճյանի ներկայացրած թվերը, թեեւ մեզ համար նույնպես այնքան էլ հասկանալի չէ այս հակասությունը: Կարելի է ենթադրել միայն, որ 1993 թ. նախատեսվածից ավելի շատ էներգիա են արտադրել Հայաստանի հիդրոէլեկտրակայանները. ■

ԱԶԴ

Գյուղկուլտուրաներից առողջ եւ բարձր բերք ստանալու համար զգալի նշանակություն ունի բույսերի վնասատուների ու հիվանդությունների հարուցիչների դեմ ճիշտ ու ժամկետային պայքարի կազմակերպումը: Բարձրակարգ մասնագետները կազմել ու հրատարակել են պտղատու ծառերի, խաղողի վազի ու բանջարաբոստանային կուլտուրաների բույսերի պաշտպանության օրացուցային պլաններ (միջոցառումները տրված են ըստ ամիսների ու կիսամյակների): Նշված օրացուցային պլանները կարող եք ձեռք բերել մամուլի տարածման գործակալության կրպակներում:

Շտապեցեք. պլանները սահմանափակ է:

A & R TRAVEL

A & R, TRAVEL Co LTD

ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱՆ կազմակերպում է 5-օրյա ուղեւորություններ

ԵՐԵՎԱՆ-ԴՈՒԲԱՅ-ԵՐԵՎԱՆ

- Յուրաքանչյուր 11-րդ թռիչքը՝ անվճար:
- 1 տոննայից ավելի քաշ պատվիրողը սպասարկվում է ուղեբեռի համար սահմանված գնի 6,5 %, 5 տոննա եւ ավելի քաշ պատվիրելու դեպքում՝ 10 % զեղչով:
- Ինքնաթիռը, մինչեւ վերադարձը, մնալու է Էմիրություններում:
- 10 hոգանոց խումբ հավաքողը ուղեւորությանը մասնակցում է անվճար:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 58.92.83
Մեր հասցեն՝ Գեւորգ Քոչարի 21:

A STYLE

ԱԶԳ միջազգային

ԹՈՒՐՔԻԱ

«Եկեք ընդունենք մեր պարտությունը»

Բոսնիայի հիմնախնդրի ծագման օրվանից ակտիվ կեցվածք ընդունող եւ տեղի մուսուլմանների պաշտպանության մենաշնորհը ստանձնող Թուրքիան հանկարծակի նկատվեց այս տարածաշրջանում Ռուսաստանի վերջին հաջողություններից եւ ներկայումս մաշեցնում է ՄԱԿ-ի դռները Սարաեւո քաղաքական խաղաղարար զորքեր ուղարկելու մտադրությամբ: Երբ դա հաջողվի, նորագույն պատմության մեջ սա Կորեայից (1951) եւ Սոմալիից (1992) հետո երրորդ դեպքը կլինի, երբ թուրքական ռազմական ուժերը առաքելություն են ստանձնում արտասահմանում: Ինչպե՞ս է գնահատում թուրքական հասարակությունը Բոսնիայի այսօրվա իրավիճակը եւ Ռուսաստանի դերն այս հիմնախնդրում: Ստորեւ թարգմանաբար բերվող եւ «Մեյդան» թերթում տպագրված Վեհբի Սարգընի հոդվածը մասամբ պատասխանում է այս հարցին:

Խորհրդային Միությունը Թուրքիայի համար երբեք այնքան սպառնալից չի եղել, ինչպես ներկայիս Ռուսաստանը: Խորհրդային Միության փլուզումից հետո մենք քուրքերս, ըստ հեշտությամբ հրապարակեցինք «Ադրիատիկ ծովից մինչեւ Չինական պարիսպ» ձգվող տարածության վրա տեր ու տիրություն անելու երազներով եւ, դժբախտաբար, չկարողացանք ճիշտ գնահատել մեր հնարավորությունները: Հավատացինք, որ Բալկաններում ըստ [illegible] ծանրակշիռ ազդեցություն ձեռք կբերենք, քան ունեցել ենք անցյալում: Մեզ թվում էր, թե Անդրկովկասում եւ Միջին Ասիայում բոլորն անհամբեր մեզ են սպասում:

Ռուսական գործոնը մեր տեսադաշտից դուրս մնաց: Ռուսաստանը, որը մեր գնահատմամբ կորցրել էր նախկին հզորությունը, այնպես կանգնեցրեց Թուրքիայի «հաղթարշավը», որ մենք ապշած մնացինք...

Մոսկվան այս կամ այն ձեւով ձեռքի բերեց Անկարային սիրաշահող կամ այդ ուղիով գնացող թյուրքական հանրապետություններին, առաջին հերթին Ադրբեջանին, հասկացնելով, որ տարածաշրջանում առանց իր թույլտվության ոչինչ չենք կարող անել: Այն տարածքներում, որոնք ԽՍՀՄ օրոք գտնվում էին Կարմիր բանակի հսկողության տակ, այսօր [illegible] նոր ռազմական բազաներ են ստեղծվում: Ներկայումս վերոհիշյալ հանրապետությունները իրենց հնազանդ հայացքներն ուղղում են Մոսկվա եւ գուցե ավելի հավատարիմ են նրան, քան նախկինում:

Մի խոսքով, Ադրբեջանի վրայով մինչեւ չինական պարիսպ հասնելու Թուրքիայի հույսերը հօդս ցնդեցին: Մոսկվան կարողացավ ըստ սրափ գնահատել ժամանակը, դեպքերի ընթացքը, հնարավոր այլընտրանքները եւ հսկայական ցուցադրեց, որ Բալկաններում իր խոսքը ըստ ավելի ծանրակշիռ է, քան Թուրքիայինը: Մեզ անընդհատ հասկացնում էին, որ Բոսնիայի հնարավոր արտաքին միջամտության դեպքում Թուրքիան եւ Ռուսաստանը ձեռնպահ պիտի է մնան, քանի որ ըստ հակոտնյա կողմեր են...

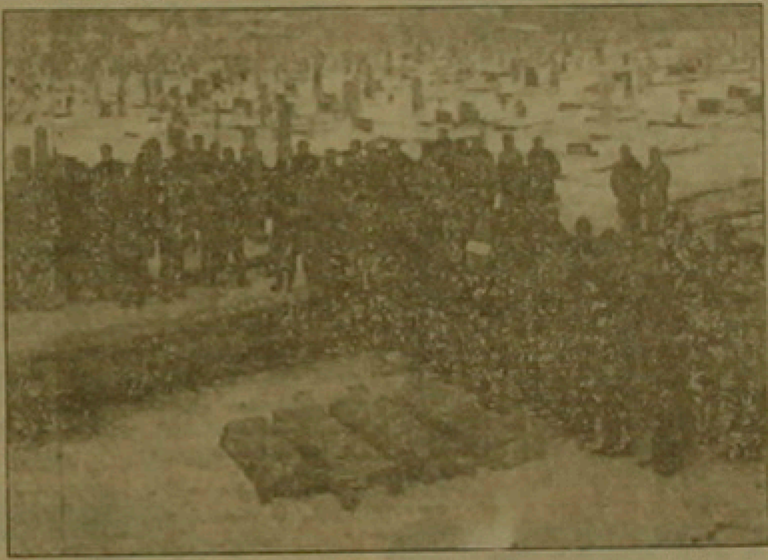

Այսօր Բոսնիա-Հերցեգովինայում ոչ մի թուրք չկա, բայց ռուս զինվորները դիրքեր են զբաղեցրել մայրաքաղաք Սարաեւոյի քթի տակ:

Մենք Բոսնիա չկարողացանք թափանցել նույնիսկ ՄԱԿ-ի դռնեի ներքո, իսկ ռուսները հասան իրենց նպատակին՝ ձեռքի բերելով թե ՆԱՏՕ-ին, թե ՄԱԿ-ին: Այս պահին Ռուսաստանի Դումայի նախագահ Ռիբկինի գլխավորությամբ մի պատվիրակություն Բալկաններում սերբերի դի[illegible]ն ամրացնելու համար համոզ[illegible] Բուլղարիայի ղեկավարներին [illegible]ացնել Սերբիայի շրջափակումը. [illegible] Ռուսաստանը դրան վաղուց է պատր[illegible]: Հետեւաբար, Բալկաններում նա[illegible]ռնությունն անցել է Բոնն-Մոսկվա առանցքին:

Եկեք ընդունենք, որ մեզ չհաջողվեց լավ խաղարկել բալկանյան խաղաթուղթը եւ տանուլ տվեցինք ռուսներին: Դա, իհարկե, չի նշանակում, որ պետք է դուրս գանք խաղից:

Բայց կարծես ժամանակն է փոխել խաղացողներին: Խաղաղաշտ պետք է դուրս գան այս գործերից ավելի լավ հասկացողները: Դա անհրաժեշտ է անել հանուն ապագայի:

ՄՈՒՐԱԴ ԲՈՋՈՒՅԱՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍԱՄՈՒՐ

21-րդ դարի հակամարտությունը

Այն կարող է դառնալ ջրային հարցը

ԿԻՄ ԲՈՒԼԳԱՐՈՎ

Անկարայի նախաձեռնությամբ անցկացված Թուրքիայի, Իրանի եւ Սիրիայի արտգործնախարարների հանդիպման ընթացքում պաշտոնապես [illegible]ած ուշադրություն դարձվեց ջրային խնդրին: Քննարկումից հետո ընդունված հայտարարության մեջ նշան դրույթներ Իրանի ամբողջականության պահպանման վերաբերյալ, երկրի հյուսիսային մասի տնտեսական շրջափակումը վերացնելու կոչ, որտեղ ապրում է իրաքցի քրդերի մեծ մասը: Դամասկոսն անտարբեր մնալ այն մեղադրանքները, թե իրեն աջակցում է Քրդական բանվորական կուսակցությանը, եւ հայտարարեց, թե քուրդ զոհայիններին որեւէ օգնություն չի հասկացվի:

Այդուհանդերձ ջրային խնդիրը Անկարայի համար տնտեսական վիթխարի վնասների աղբյուր է: Թուրքական «Միլլիեթ» թերթի վկայության համաձայն, քաղաքացիական կռիվների պատճառով երկրի հարավարեւելյան տարածքի գրեթե մեկ երրորդը դուրս է մնում տնտեսական կյանքից:

Թուրքիայի դիվանագիտական շրջանակներում, ինչպես նաեւ անմնացորդ պետական մակարդակով, սակայն, [illegible] են ջրային խնդիր դիտմամբ որպես զուտ ներքին գործ, որը չպետք է միջազգային լայն հնչեղություն ունենա: Դրան հասնելը բավական դժվար է այն պատճառով, որ Քրդստան կոչվող 500 հազար քառակուսի կմ մակերեսով տարածքը ձգվում է 4 պետությունների՝ Թուրքիայի, Իրանի, Իրաքի եւ Սիրիայի կազմի մեջ: Ավելին, ջրային հարցը վաղուց դուրս է եկել նաեւ այդ շրջանակներից: Արտասահմանում Թուրքիայի ներկայացուցչությունների վրա քուրդ ծայրահեղականների հարձակումները սովորական երեւույթ են դարձել:

Պատահական չէ, որ վերջերս ԱՄՆ-ը, Ֆրանսիան, Անգլիան, Գերմանիան, մի շարք ուրիշ երկրներ սկսել են մեծ ուշադրությամբ վերաբերվել այդ խնդրին: Օրինակ, Հելմուտ Քոլը անցյալ տարի Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերի հետ հանդիպման ժամանակ խոսեց ջրային հարցի քաղաքական լուծման անհրաժեշտության մասին: Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանին, Քրդստանի իրավիճակն անմիջականորեն առնչվում է նրա բազմաղյան պետական շահերին: Բացի դրանից, խոսքը այն ժողովրդի ճակատագրի մասին է, որը ծագումնաբանորեն մոտիկ է Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ մի շարք ուրիշ պետությունների հարավային շրջաններում բնակվող ժողովուրդներին: Եթե չանտեսենք այդ փաստը, առավել եւս կլինի արդարացի համարել քրդերի կողմից Ռուսաստանի իշխանություններին ու հասարակայնությանն ուղղված կշտամբանքները ջրային հարցում անտարբեր դիրքորոշման առնչությամբ, հարց, որի ճշտական լուծումը այսօր է դարձել Ռուսաստանի հարավային սահմանների անմիջականորեն հարող գոտում:

Ռուսաստանում Քրդստանի ազատագրման ազգային ճակատի եւ Քրդական բանվորական կուսակցության ներկայացուցիչները պնդում են, թե խնդիրն արդեն այնքան է սրվել, որ Ռուսաստանի պաշտոնական իշխանությունների հետ ջրային հիմնախնդրի եւ այլ կազմակերպությունների շփումների բացակայությունը անընդունելի է դառնում: Ընդսմին, որպես օրինակ, մեջբերվում են Անկարայի գործողությունները, որտեղ քանիցս ամենաբարձր մակարդակով ընդունել են իր անջատական ձգտումներով հայտնի Չեչնիայի ղեկավար Ջոխար Դուդաեւին, նրա այցերին տալով պաշտոնական շրջագայության բնույթ:

Չի կարելի բացառել, որ հարեւան Թուրքիայի կողմից սեփական երկրի եւ Ռուսաստանի ազգային խնդիրների յուրահատուկ մեկնաբանությունը կարող է Մոսկվային դրդել բոլորովին այլ կարգով կազմել հաստատել Քրդական բանվորական կուսակցության գլխավոր քարտուղար Աբդուլլահ Օջալանի հետ: Անկարայի կողմից Չեչնիայի խաղաքարտի խաղարկման պայմաններում Ռուսաստանի իշխանությունների ուշադրության բեւեռումը ջրային խնդրի վրա կլիներ միանգամայն տրամաբանական ու բացատրելի, մանավանդ որ Հայաստանում ՔԲԿ ներկայացուցչության ղեկավարությունը այս առումով ըստ ուժերի նախաձեռնություն է հանդես բերում:

«Ե. Գ.»

ՏԱՄԱՌՈՏ

Նոր զոհեր Սոմալիում

Սոմալիար այս երկրից ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի հեռանալուն մի քանի շաբաթ մնացած, շաբաթավերջին բախումներ տեղի ունեցան մայրաքաղաք Մոգադիշոյի մոտակայքում տեղական կլանների միջեւ: Նախնական տեղեկությունների համաձայն, սպանվել են 22 հոգի: Հարավային Կորեան երեկ հայտարարեց, թե մինչեւ առաջիկա շաբաթավերջ հեռացնելու է Սոմալիում ՄԱԿ-ի ուժերի շարքերում ծառայող իր զինվորներին, որոնց թիվը հասնում է 250-ի: Մյուս կողմից, երեկ հրթիռակոծում տեղի ունեցավ Աֆղանստանի մայրաքաղաք Քաբուլում այն պահին, երբ ՄԱԿ-ի կողմից տրամադրված մարդասիրական օգնությունն էր բաշխվում քաղաքացիներին: Սպանվեց 6 մարդ, մինչ վիրավորների թիվն անցնում է 30-ը:

Վարկերի 75 տոկոսը չի վերադարձվում

ՄՈՍԿՎԱ, 8 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ՍՆԱՐՔ: Ծանր վիճակում են հայտնվել Ռուսաստանի ֆինանսիստները. միայն Մոսկվայում այսօր չի վերադարձվում բանկային վարկերի մինչեւ 75 տոկոսը: Հատկապես տուժում են խոշոր բանկերը, որոնք դարձյալ էլ վիճակի չեն անհատապես աշխատել յուրաքանչյուր հաճախորդի հետ:

«Օգնենք միմյանց» ձեռնարկում Լիտվայում

ՎԻԼՆՅՈՒՍ, 8 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Լիտվայի բանվորների միությունը անցկացնում է «Օգնենք միմյանց» ձեռնարկում, որի նպատակն է օգնություն ցույց տալ գործազուրկներին, հարկադիր արձակուրդ վերցնողներին եւ նվազագույն աշխատավարձ ստացողներին: Ամբողջ հանրապետությունում ստեղծվում են բարեգործական կենտրոններ, որոնք կզբաղվեն նվիրատվությունների հանգանակությամբ ու բաշխմամբ:

Ցյան Ցիչենի հայտարարությունները

ԹԵՀՐԱՆ, 7 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Իրան այցի ավարտից հետո Չինաստանի արտգործնախարար Ցյան Ցիչենը հայտարարեց, որ ներկա այցի ընթացքում չի արծարծվել միջուկային բնագավառում երկու երկրների համագործակցության հարցը, եւ որ միջուկային ռեակտորների մասին երկու երկրների միջեւ եղած համաձայնագիրն իրագործման փուլ է մտնում ատոմային էներգիայի օգտագործման միջազգային կազմակերպության հսկողության ներքո: Պատասխանելով լրագրողների հարցերին, Չինաստանի նախարարը արտահայտվել է ԱՄՆ-ի կողմից «Մարդու իրավունքների հիմնախնդիրն ու առեւտուրը միմյանց հետ շաղկապելու» դեմ: «Այդ ոլորտների միջեւ ոչ մի ընդհանուր բան չկա, եւ մենք դեմ ենք նման մոտեցմանը», ասաց նա:

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ

Անհանդուրժողությունն անընդունելի է

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 5 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Որո՞նք են վերջին տարիներին Եվրոպայում ցեղային, ազգային, կրոնական անհանդուրժողության ակնհայտ աճի պատճառները, ինչպե՞ս խոչընդոտել այդ երեւույթների տարածմանը, որոնք արդեն դարձել են աշխարհամասում արյունահեղ հակամարտությունների պատճառ եւ շարունակում են սպառնալ Եվրոպայի խաղաղությանն ու կայունությանը: Այս թեմային էր նվիրված Եվրոպայի խորհրդի կենտրոնակայանում ավարտված «Եվրոպան ընդդեմ անհանդուրժողության» միջազգային ներկայացուցչական սեմինարը: Դրան մասնակցելու համար Եվրոպայի խորհրդի հրավերով Ստրասբուրգ էին եկել բազմաթիվ հայտնի քաղաքական ու հասարակական գործիչներ, գիտնականներ, կրոնավորներ, մշակույթի վարպետներ գրեթե բոլոր եվրոպական երկրներից, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ից: Նրանք եկել էին կարծիքներ փոխանակելու այդ խնդրի շուրջը:

Սեմինարի աշխատանքը մեկ անգամ եւս հիշեցրեց, որ անհանդուրժողության հաղթահարումն անխզելիորեն կապված է մարդու իրավունքների անշեղ կիրառման հետ, համաժողովի աշխատանքի ավարտին հայտարարեց Եվրախորհրդի գլխավոր քարտուղար Կատրին Լալյումիերը:

Երբ խոսենք ընդհանուր առմամբ այդ սեմինարի նշանակության մասին, հայտարարեց Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Ս. Կովալեւը, դա նախ եւ առաջ այն է, որ այստեղ համախմբվել էին բավական մեծ թվով հայտնի ու հարգված մարդիկ, որոնք միանշանակ կերպով հայտարարեցին, թե այսօր անհանդուրժողության բոլոր ձեւերն անընդունելի են (ռասիզմ, ազգայնականություն, հակաժողովրդավարություն, արմատականություն...): Իսկ դա նշանակում է, որ միջոցառական կառույցները պետք է ինչ-ինչ գործողություններ ձեռնարկեն:

ԱՖՐԻԿԱ

Նիգերիայում կողոպտում են մետալուրգիական կոմբինատը

ԼԱԳՈՍ, 6 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Արեւմտյան Աֆրիկայում, Նիգերիայի Աջաոկուտա վայրում ԽՍՀՄ-ի, իսկ ապա Ռուսաստանի տեխնիկական աջակցությամբ կառուցված խոշորագույն մետալուրգիական կոմբինատը բառացիորեն կողոպտվում է տեղաբնակների եւ հենց բանվորների կողմից: Այդ մասին հայտարարեց իբխա ժողովրդի ավանդական ցեղագլխին կառավարիչ Մուհամմեդ Օմարին: «Նիգերի ափերի պողպատե հսկան» ռուսաստանցի եւ նիգերացի մասնագետները կառուցում են արդեն 15 տարի: Կառույցն սկսվել է այն տարիներին, երբ Նիգերիայի գանձարանը պայթում էր «նավթադոլարների» առատությունից: Ներկայումս երկրի ֆինանսական

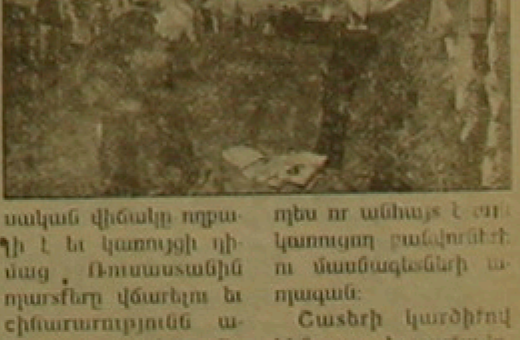

սական վիճակը ողբալի է եւ կառույցի պիմաց, Ռուսաստանին պարտքերը վճարելու եւ շինարարությունն ավարտելու համար միջոցներ չեն հատկացվում, թեեւ տեխնիկապես այն պատրաստ է 95 տոկոսով: Պատրաստ չէ նաեւ հանքաքարի ղուրսբերման նախագիծը: Կոմբինատի ճակատագիրն անհայտ է, ինչպես որ անհայտ է շարունակող բանվորների ու մասնագետների ապագան:

Շատերի կարծիքով հենց սա է սարքավորումների, նյութերի եւ վառելիքի ներկա մյուս բոլոր բաների գողության հիմնական պատճառը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Աղավնիներ՝ Տեառնընդառաջի տոնին

ՆԱԶԵԼԻ ՂԱՐԻԲՅԱՆ

Քրիստոնեության ազգայնացման ճանապարհին ժողովրդական բազմաթիվ սովորույթներ, ծեսեր, որոնց ծագումնային աղբյուրները թաղված են պատմության ու մշակույթի հինավուրց շերտերում, ուղեկցեցին նոր կրոնին՝ վերաիմաստավորվելով և վերաիմնավորվելով աստվածաշնչային, ավետարանական տեքստերով: Քրիստոնեական պատմությունն ու տոնը ծնեցին բազում այլ ավանդներ ու սովորույթներ: Դարերի ընթացքում ամեն ինչ միահյուսվեց:

Նոր ժամանակներում, քրիստոնեության ընկրկման, ապա նաև (մեր երկրում) վերացման հետ սնանկացավ ժողովրդա-կրոնական մշակույթը, այդուհանդերձ շատ սովորություններ մնացին բաքում գոյատևելով ու կղզիանալով, որոնց մի մասի կրոնական ծագումը, սակայն, մոռացվեց:

Հայաստանում մի գեղեցիկ սովորույթ կա՝ աղավնիներ պահելն ու նրանց երկինք բաց թողնելը, այսպես ասած՝ «թռցնելը»: Սյունիքում ընդօրինակված 1315 թվականի Ավետարանի (Մատենադարան, թիվ 2930) Տեառնընդառաջ տոնը պատկերող մանրանկարը, թվում է, առնչություն ունի նշված սովորության հետ: Ավետարանն ասում է (Ղուկաս), որ ըստ հրեական օրենքի, յուրաքանչյուր ընտանիք իր առաջնեկին նվիրաբերում է Աստծուն նրա ծննդի քառասուներորդ օրը տաճար բերելով: Ընդսմին, զոհաբերության համար տաճարին նվիրում է ցուլ, իսկ եթե աղքատ ընտանիք է, զույգ տատրակ կամ ձագ աղավնի: Պարականոն ավետարանը (Կեղծ Մատթեոս) նվիրատվության մեջ նշում է չորս թռչուն՝ երկու տատրակ և երկու աղավնի:

Վերոհիշյալ մանրանկարում, ավանդական պատկերագրության համաձայն, ներկայացված է նվիրատվության պահը: Մարիամը՝ մանուկ Հիսուսը գրկին, մտնում է տաճար: Նրան հետևում է Հովսեփը՝ զույգ աղավնին բիկնոցի ծալքերի մեջ պահած: Ծերունի Սիմեոնը, պատկերված կամարաձև շքամուտքի դիմաց, ձեռքերն առաջ է պարզել, պատրաստ ընդունելու մանկանը, քանի որ ըստ կանխատեսության, գիտե, որ Աստծո որդին է նվիրաբերվողը: Նրանց գլխավերևում, երկնքի շեղ ճառագայթների մեջ, երեք աղավնի թռչում են դեպի տաճարի գմբեթը: Այս աղավնիների ներկայությունը եզակի երևույթ է մանրանկարչության պատկերագրության մեջ և, ինչպես կարող ենք համեմատել, չի արդարացվում ավետարանական աղբյուրներով: Այն մեզ խորհել է տալիս, որ միջնադարում (ըստ երևույթին Հայաստանի ոչ բոլոր վայրերում) ժողովրդական սովորություն կար աղավնիներ «թռցնել» Տեառնընդառաջի տոնի օրը:

ԱԶԴԱԳԻՐ

Կամերային տուն

Պարելու սիրահարների համար Կամերային տանը ամեն օր կազմակերպվում է դիսկոտեկ երեկո: Մուտքը՝ տոմսերով, ժամը 15-17, ավարտվում է ժ. 23-ին:

Սունդուկյան թատրոն

Սունդուկյանի անվան թատրոնն առայժմ չի ընդունելու իր հանդիսատեսին՝ շենքի վերանորոգման տևողության պատճառով: Սակայն աշխատասենյակներում փորձերը շարունակվում են: Ընթացքում Գրիգորի Գորինի «Քին 4-րդ» պիեսի բեմադրության նախապատրաստությունն է: Երկը պատմում է անգլիացի նշանավոր դերասան Էդուարդ Քինի մասին:

Մելինա Մերկուրին մահացավ

Նյու Յորքի հիվանդանոցներից մեկում թոքերի քաղցկեղից մահացավ հույն նշանավոր դերասանուհի Մելինա Մերկուրին, 70 տարեկան հասակում: 1960 թ. նկարահանված նրա «Կիրակի օրերին՝ երբեք» վերնագրով ֆիլմը մեծ հռչակ էր բերել դերասանուհուն, որ Հունաստանում ամենաժողովրդական դեմքերից մեկն էր: Մելինա Մերկուրին մաս էր կազմում իր երկրի ներկա կառավարության մեջ, որպես մշակույթի նախարար:

ԱՎՍՏՐԱԼԻԱ

Անգլիացինե՞ր, թե պորտուգալացիներ

ԼԻՍԱԲՈՆ, 4 ՄԱՐՏ, ՄՆԱՐՔ-ՌԻԱ: 83 ամյա ավստրալացի պատմաբան Գորդոն Մաքինթայրը ապացույցներ ունի, որ Ավստրալիան հայտնաբերել են ոչ թե անգլիացիները, այլ պորտուգալացիները: Դրանք հիմնված են 1536 և 1566 թվականների միջև պատրաստված քարտեզների հավաքածուի վրա, որոնց պորտուգալական ծագումը ոչ մի կասկած չի հարուցում գիտնականի մեջ: Դա նշանակում է, որ պորտուգալացիները Ավստրալիայում եղել էին հոլանդացիներից առնվազն 70 տարի և անգլիացի Ջեյմս Կուկից 250 տարի առաջ, որին էլ բաժին ընկան առաջին հայտնաբերողի դափնիները: Հինգերորդ մայր ցամաք հասած պորտուգալացի ծովագնացի անունը տակավին մնում է չպարզված, խոստովանում է Մաքինթայրը: Սակայն անուղղակի նշանները հուշում են, որ դա եղել է Կրիստովաո դե Մենդոնսան, որը 1522 թ. արշավախումբ էր գլխավորել դեպի այդ շրջան և Լիսաբոն վերադարձել երեք տարի անց: Նրա կարծիքով, Պորտուգալիայի արքունիքը գերադասել էր այդ հայտնագործությունը գաղտնի պահել, քանի որ ամբողջ աշխարհը Իսպանիայի և Պորտուգալիայի միջև «բաժանած» Տորդեսիլյասի պայմանագրի համաձայն, պորտուգալացիների հայտնաբերած Ավստրալիայի տարածքի 2/3-ը գտնվում էր իսպանական կողմում:

ՆՈՐԱՁԵՎՈՒԹՅՈՒՆ

Լակրուան առաջարկում է

Փարիզյան նորաձևության արդիական ներկայացուցիչներից է Քրիստիան Լակրուան: Նրա մոդելներն առանձնանում են ճոխ ինքնատիպությամբ, տարբեր ոճերի էկլեկտիկ բնութագրումով և էքստրավագանտ շեղումների անակնկալ ներմուծություններով, որ մասնում է զգեստահարդարի նկարչական կրթությունը: Այս տարի Լակրուան առաջարկում է «Բազար» անվանված նոր ոճ, որ մատչելի է նույնիսկ համեստ կարողություն ունեցող կանանց: Ներշնչված 90-ականների փարիզյան փողոցներից Բազարը մի «իսկական թրվածքի հորձանք է», Լակրուայի խոսքերով, որի ոգին արտահայտում է մի փոքր 19-րդ դարի ֆրանսիական գյուղը, մի փոքր՝ բոլոր ժամանակների Անգլիան, երբեմն-երբեմն իսպանական շեշտերի առկայծումներով, իսկ հագուստը՝ կավե, ջինսի, ֆլանելե կտորների համադրությամբ՝ հարստացված ժանյակների խաղով: «Բազարը համապատասխանում է նորաշունչ գաղափարին. արդիականությունն այսօր ժողովրդական լինելն է, բառի դրական իմաստով», նշում է «Լակրուա» հաստատության նախագահ Ռոբեր Բանուսան-Տորրեսը: Ն. Ղ.

ԶԱԼՑԲՈՒՐԳ

Ժամանակակից հագուստի ցուցահանդես Ավստրիայում

ԶԱԼՑԲՈՒՐԳ, 8 ՄԱՐՏ, ԻՌԱ-ԴՐԵՍ-ՄՆԱՐՔ: Փետրվարի վերջերին այստեղ անցկացվեց ժամանակակից հագուստի Եվրոպայում խոշորագույն ցուցահանդեսը, որին մասնակցում էին աշխարհի բազմաթիվ երկրների շուրջ 1700 ձեռնարկություններ: «Սիբիրյան տոնավաճառ» ընկերության օգնությամբ Զալցբուրգում եղան նաև Սիբիրի 7 ֆիրմաների ներկայացուցիչներ: Ընկերության փոխնախագահ Ելենա Պոտապենայի խոսքերով, ռուսաստանցի գործարարներին հաջողվել է մի շարք պայմանագրեր կնքել հարյուր հազարավոր դոլլարների արժողությամբ: Մոտ ժամանակներս ընկերությունը ծրագրում է կազմակերպել ռուսաստանցի առևտրականների ուղևորություններ Փարիզ և Հանովեր:

ԵՐԵՎԱՆ

«Կռունկի» հերթական ցուցահանդեսը

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Սիմվոլիզմից մինչև աբստրակտ» այսպես կկոչվի այն ցուցահանդեսը, որ բացվելու է մարտի 12-ին «Կռունկ» մասնավոր ցուցասրահում: Ցուցասրահի փորձագետ, նկարիչ Մանվել Բաղդասարյանը հայտնեց, որ ցուցահանդեսում կներկայացվեն վերջին 15-20 տարիների ստեղծագործական մի ժամանակաշրջան ներկայացնող 11 նկարիչների 20 աշխատանքներ: Ցուցահանդեսի ցուցանմուշներից է նաև Հակոբ Հակոբյանի «Բլուրով բնանկար» կտավը:

«Գործերը, որ կներկայացնի «Կռունկ» ցուցասրահը, աշխարհն ու երկիրը ամբողջությամբ նոր ձևերով պատկերելու յուրօրինակ փորձեր են», ասաց Մ. Բաղդասարյանը:

ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Շագալը Պեկինում

Վերջին տարիներին Հեռավոր Արևելքում աննախադեպ աճել է հետաքրքրությունը արևմտյան արվեստի նկատմամբ: Ռոդենի, Սալվադոր Դալիի անհատական ցուցահանդեսներից հետո Պեկինի Արվեստների պալատը հյուրընկալում է դարի առաջին կեսի խոշորագույն նկարիչներից մեկի Մարկ Շագալի յուղաներկ կտավները, մանրաքանդակները ու գուաշները: Նախաձեռնության հեղինակը, ինչպես նաև նախորդներինը, փարիզյան արվեստի մի սրահի տեր Էնրիկո Նավարան է, որ համընդհանուր ճանաչման օրերին համարձակություն ունեցավ եվրոպական և ամերիկյան արվեստն արտահանել Ճապոնիա, Կորեա, Չինաս-

գրում է չին արվեստաբան Խվանսենգ Խոնսան: «Շագալի նուրբ զգայունությունն ու հայրենաբաղձության երանգներն անմիջականորեն ընկալելի են չինացիների համար, ֆրանսիական Le Point շաբաթահանդեսում զը, բացի այդ, Շագալի արվեստն, ի վերջո, բավականին մոտ է չինական ավանդական հրինագրին, որ շարունակաբար ելևէջում է ֆիգուրատիվի և աբստրակտի միջև»: Ն. Ղ.

ՀԱՍԵՐԳ

«Փրկության միջոցներ-94» ցուցահանդես

ՄՈՍԿՎԱ, 4 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ-ՄՆԱՐՔ: Հայրենական և արտասահմանյան փրկարար ծառայությունների վերջին նվաճումները կցուցադրի «Փրկության միջոցներ-94» առաջին միջազգային ցուցահանդեսը, որն օգոստոսի 23-28-ին անցկացնելու են ՌԴ քաղաքացիական պաշտպանության, արտակարգ իրավիճակների և տարերային աղետների հետևանքների վերացման գործերի նախարարությունը, և «Էքսպոդուվիա» փոքր ձեռնարկությունը: Ցուցահանդեսը ծավալվելու է համառուսաստանյան ցուցադրակենտրոնի տարածքում:

Ցուցահանդեսում ներկայացված կլինեն տարերային աղետների, վթարների ու համակործանումների կանխման նորագույն մշակումները, առաջին օգնություն ցույց տալու համար նախատեսված բուժսարքավորումներ ու նյութեր, պաշտպանության անհատական միջոցներ ու նորագույն փրկարար տեխնիկա:

ԱՍՏՂԵՐ

«Անուն, որ պետք է հիշել»

ԱՐԱՔՍԻ ՍԱՐՅԱՆ

1993-ի ամռանը հանդիպեցի երգչուհի Հասմիկ Պապյանին և ունկնդրելով ու դիտելով (տեսաժապավեններով) Վարշավայի օպերային թատրոնում նրա դերակատարումները, հպարտության խորունկ զգացումով հոդվածներ գրեցի նրա ձեռքբերումների և հաջողությունների մասին («Հայաստանի Հանրապետություն», 24 օգոստոսի, («Վեմյա» «Ժամանակ», 25 սեպտեմբերի):

Վերջերս նորից հանդիպեցի նրա հետ և ոգևորության ու հպարտության նոր առիթ տվեց ինձ Հասմիկ Պապյանը՝ Երևանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի երգչական սաներից (նաև իմ), Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերային և բալետի թատրոնի մեներգչուհին:

Իր վերջին հյուրախաղի ժամանակ (Լեհաստանի օպերային թատրոնները հաճախ են մեկնում հյուրախաղերի այլ երկրներ) Հասմիկ Պապյանը հանդես եկավ Բոննում (Բեթհովենի ծննդավայրը), Աիդայի (Վերդի «Աիդա») դերերգով: Նրաժե- տափր հասարակայնությունը ջեր-

մությամբ ընդունեց նրա դերակատարումը: Իսկ Բոննի օպերայի և բալետի տեսական թատրոնը, որի գլխավոր տնօրենն է Ջան Կառլո Դել Մոնակոն (Մարիո Դել Մոնակոյի որդին) հրավիրեց նրան իբրև մեներգչուհի աշխատել այդ թատրոնում: Պայմանագրում գրվեց. «թատրոնն աշխատակցելու է «դրամատիկ սոպրանոյի երիտասարդ ձայնի՝ Հասմիկ Պապյանի հետ»: Նրան հանձնարարվեց Վերդիի Վիոլետայի («Տրավիատա»), Պուչինիի Տոսկա («Ֆլորիա Տոսկա») և Մանոն («Մանոն Լեսկո») դերերգերը:

Իսկ Բոննի կենտրոնական թերթերից մեկում իրենց հեղինակավոր երաժշտական քննադատը, քննարկելով ներկայացված «Աիդա» օպերայի բեմադրությունը, առանձնացրել է Հասմիկ Պապյանի դերակատարումը գրելով. «Ձայնի այդպիսի որակ այսօր դժվար է հանդիպել նույնիսկ ձայնագրություններում: Այս անունը պետք է հիշել»:

Մենք էլ, սիրելի հայրենակիցներ, հիշենք այս անունը՝ Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի թատրոնի մեներգչուհի Հասմիկ Պապյան:

Սա այսօր բոլորիս հպարտությունն է:

digitised by A.R.A.R.@

ԾԱՆՐԱՄԱՐՏ

Հայաստանի առաջնությունն առանց առաջատարների

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
Մարզական մեկնաբան

Ծանրամարտի հանրապետական ֆեդերացիայի մարզչական խորհրդի որոշմամբ Հայաստանի հերթական առաջնությունից ազատված էին յոթ առաջատար մարզիկներ՝ օլիմպիական չեմպիոն Իսրայել Միլիտոսյանը, որը բարսելոնյան օլիմպիադայից հետո վնասվածքի պատճառով երկար ժամանակ չէր մարզվում, Եվրոպայի չեմպիոն Խաչատուր Քյափանակցյանը, որը Ֆրանսիայում փետրվարին տեղի ունեցած միջազգային մրցաշարում բարձր արդյունք ցույց տվեց, Աղվան Գրիգորյանը, որը նույնպես հաջող մասնակցություն ունեցավ Ֆրանսիայի մրցաշարում [illegible] Այեքսան Կարապետյանը: Ինչպես [illegible] նում է Հայաստանի հավաքականի ավագ մարզիչ Վահան Բիչախչյանը, Միլիտոսյանն արդեն սկսել է մարզումները եւ ինքը գոհ է նրա մարզավիճակից, եւ գտնում է, որ Միլիտոսյանը Եվրոպայի առաջնությունում, որը մայիսի 2-8-ն անցկացվելու է Չեխիայում, կրկին իրեն կդրսեւորի լավագույն կողմերով: Գյումրեցի հիշյալ չորս փորձառու ծանրորդներն առաջիկա պատասխանատու մեկնարկների նախապատրաստվում են անհատական ծրագրով: Հայաստանի առաջնության մյուս մասնակիցների համար էլ մրցաշարը Եվրոպայի առաջնության նախապատրաստական կան կարեւոր փուլերից էր: Ըստ խաչային կարգերի հերթականության, Հայաստանի 1994 թ. չեմպիոններ դարձան Աշոտ Անանյանը («Սեւան», Էջմիածնի շրջ., 195 կգ), Էդուարդ Խուրշուդյանը («Դինամո», Արթիկ, 200 կգ), Էդուարդ Դարբինյանը («Սեւան», ՀՕՀՈւ, 285 կգ), Հայկ Եղիազարյանը («Դինամո», ՀՕՀՈւ, Երեւան, 302,5 կգ), Արմեն Պետրոսյանը («Սեւան», Արարատ, 255 կգ), Սերգո Չախոյանը («Հայաստան», Գյումրի, 360 կգ), Արթուր Սարգսյանը (ԲԿՄԱ, Գյումրի, 345 կգ), Արա Վարդանյանը («Սեւան», ՀՕՀՈւ, Արմավիրի շրջ., 350 կգ), Սամվել Հակոբյանը («Սեւան», Աշտարակ, 310 կգ), Աշոտ Դանիելյանը (ԲԿՄԱ, Երեւան, 370 կգ):

Իրենց արդյունքներով հանելիուրեն զարմացրին 24-ամյա Սերգո Չախոյանը (83 կգ) եւ գերծանր քաշային Աշոտ Դանիելյան, որոնց հետ կարելի է հույսեր կապել: Թիմային հաշվարկով 142 միավորով առաջին տեղը գրավեց Հայաստանի օլիմպիական հերթափոխի ուսումնարանի հավաքականը, երկրորդ տեղում է Գյումրիի մարզական վարպետության բարձրագույն դպրոցի թիմը: Երրորդ տեղը գրավել է «Հայաստան» մարզընկերության Երեւանի մասնագիտացված մարզադպրոցի հավաքականը:

Աղասին վերադառնում է

Դաստակի վնասվածքի պատճառով 5 ամսվա հարկադիր ընդմիջումից հետո ամերիկացի թենիսիստ Անդրե Աղասին վերադարձավ խաղահրապարակ եւ 1994 թ. իր առաջին մրցաշարում նվաճեց առաջին մրցանակը: Մրցաշարը տեղի էր ունենում ԱՄՆ-ի Արիզոնա նահանգի Սկոտսդալ քաղաքում: Եզրափակիչում Աղասին հաղթեց բրազիլացի Լուիս Մատարին (6-4, 6-3): Անվանի թենիսիստն արժանացավ 313750 դոլար պարգեւի: Անդրե Աղասին թենիսի միջազգային ֆեդերացիայի ընդհանուր դասակարգմամբ անցյալ տարվա անհաջողություններից հետո զգալի նահանջ է ապրել եւ հիմա զբաղեցնում է 32-րդ տեղը: Սակայն Սկոտսդալի մրցաշարից հետո հավանաբար փոխի ինչ բարելավի իր դիրքը:

ԼՂՀ շախմատիստների առաջնություն

Տեւական ընդմիջումից հետո Ստեփանակերտում մարտի 11-ին մեկնարկել է մեկնարկի շախմատի տղամարդկանց Ղարաբաղի առաջնությունը: Պատերազմական վերջին 6 տարվա ընթացքում սա առաջնություն անցկացնելու 2-րդ փորձն է: Մրցաշարում աչքի ընկած շախմատիստներն իրավունք կստանան մասնակցել Հայաստանի առաջնությանը, հետագայում նաեւ միջազգային մրցաշարերի:

Հաղթեց ԲԿՄԱ-ն

Ավարտվեց «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի կողմից կազմակերպված մինի ֆուտբոլի անդրանիկ մրցաշարը: Առաջին տեղը գրավեց ԲԿՄԱ նորաստեղծ թիմը, որը եզրափակիչում 8-2 հաշվով հաղթեց ֆուտբոլի հանրապետական մարզադպրոցի թիմին:

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Նախնական փուլն ավարտվեց

ԱՇՈՏ ՌՈՅԱՆՅԱՆ
Սեփ. թղթ. Փարիզ

Ավարտվեց Ֆրանսիայի կանանց բասկետբոլային էլիտայի առաջնության 1-ին փուլը: Թիմերն ըստ գրաված տեղերի բաժանվեցին 3 խմբակների, որոնք պայքարը կշարունակեն մինի մրցաշարերում: Ուժեղագույն խմբակի 3 թիմերը՝ «Տարբը», «Վալանսիենը» եւ «Էվրը» վաղուց հայտնի էին: 4-րդ հաջողակին որոշեց միայն նախնական փուլի վերջին 22-րդ տուրը: Բախտն իրոք ժպտաց նախորդ առաջնության հաղթողին «Շալին»: Չեմպիոնը եզրափակիչ կարեւոր 2 հանդիպումներով դարձավ վերջին պահին կառչեց 4-րդ տեղից, որին ամբողջ նախնական փուլում արժանիորեն հավակնում էր «Միրանդը»: Այս 2 թիմերը վաստակեցին 36-ական միավոր, բայց գնդակների լավագույն տարբերությամբ գլխավոր եզրափակիչ մտավ «Շալը», որը չնայած նախնական փուլի անհաջողություններին հնարավորություն ստացավ պայքարել պահպանելու չեմպիոնի իր կոչումը:

1-ին խմբակի թիմերի շրջանաձեւ մրցաշարում 1-ին երկու տեղ գրավածները հետո եզրափակիչում միմյանց հետ 3 հանդիպումներում կորոշեն չեմպիոնին, որը 1994-95 թթ. Եվրոպայի չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունում կներկայացնի Ֆրանսիան:

Ինչ վերաբերում է Ռոնկեսի գավաթի խաղարկությանը, առայժմ այստեղ Ֆրանսիային 4 տեղ է տրված եւ թե ով բաժին կհասնի, առայժմ դժվար է ասել: «Սերեն Լուճակն» այդպես էլ մնաց վերջին տեղում եւ դեռ է պայքարի ուժեղագույնների խմբում իր տեղը պահպանելու համար: Ուշագրավ է, որ նախնական փուլի վերջին տուրում «Սերենը» հյուրընկալել էր հենց «Միրանդին», որն օրհասական ջանքեր էր գործադրում չորրորդ տեղ գրավելու համար, եւ որին անպայման հաղթանակ էր պետք:

Բայց քիչ էր մնում դուռը փակելուց առաջ «Սերենն» ամենամեծ անակնկալը մատուցեր առաջնությունում: Հանդիպման սկզբից մինչեւ վերջ անցավ ծայր աստիճան լարված պայքարում: Վերեւում էին խաղում հայաստանցի 2 բասկետբոլիստուհիներ Անահիտ Հակոբյանը եւ Լյուբով Այեքսանդրովա-Քոչարյանը: 1-ին կեսն ավարտվեց հյուրերի օգտին 32-29: 2-րդ կեսում մրցակցությունն էլ ավելի թեժ բնույթ ստացավ: Այնուամենայնիվ «Միրանդը» հասավ իր նպատակին եւ հոգնած ու նյարդային պայքարում հաղթեց 2 միավորի տարբերությամբ:

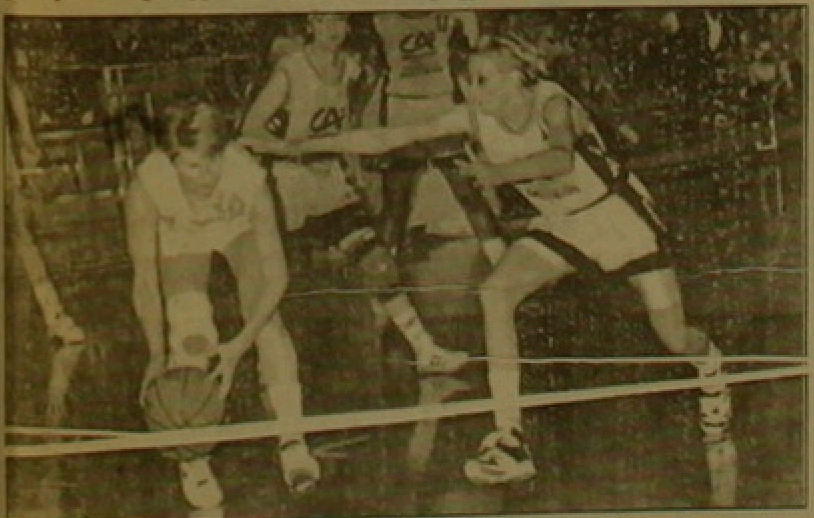
Ինչպես միշտ Այեքսանդրովան եւ Հակոբյանը պայքարի բովում

Այեքսանդրովան եւ Հակոբյանը վաստակեցին 17-ական միավոր: Հյուրերի կազմում նույնպես աչքի ընկան 2 լեգիոներներ՝ Կոսակովան (Սլովենիա, 29 միավոր) եւ Սլավչեւան (Բուլղարիա, 23):

Հանդիպումը ցույց տվեց, որ «Սերեն-Լուճակը» ներքուստ մեծ կարողություններ ունի եւ իր համար բախտորոշ փուլում ի վիճակի է հաջող հանդես գալ:

22-րդ փուլ

«Տարբ»-«Կլերմոն»	78-59
«Սերեն»-«Միրանդ»	71-73
«Վալանսիեն»-«Նիս»	93-63
«Մոնֆերան»-«Բուրժ»	71-93
«Շալ»-«Ռուան»	87-51
«Էվր»-«Ստրասբուրգ»	88-68

Առաջնության ռմբարկուները նախնական փուլից հետո

1.	Ստինսոն («Տարբ», ԱՄՆ)	585
2.	Խուդաշովա («Բուրժ» Ռուս.)	491
3.	Սանտանիելո («Էվր», Ֆրանս.)	477
4.	Նեմցովա («Մոնֆ.», Չեխ.)	460
5.	Սլավչեւա («Միր.», Բուլղ.)	435
6.	Ջոնս («Վալանսիեն», ԱՄՆ)	395
7.	Այեքսան[illegible]ովա («Սերեն», ՀՀ)	387

Հայաստանցի բասկետբոլիստուհին, ինչպես նաեւ Սանտանիելոն մեկական խաղ պակաս են անցկացրել:

Անահիտ Հակոբյանը 321 միավորով 14-րդ տեղ դուրս եկավ:

Նախնական փուլի ամփոփիչ աղյուսակը

	Մ	Խ	Հ	Պ	Գ
1. Տարբ	40	22	18	4	1665-1377
2. Վալանս.	39	22	17	5	1696-1462
3. Էվր	39	22	17	5	1695-1516
4. Շալ	36	22	14	8	1453-1364
5. Միրանդ	36	22	14	8	1675-1636
6. Բուրժ	35	22	13	9	1634-1368
7. Կլերմոն	33	22	11	11	1543-1482
8. Ռուան	31	22	9	13	1338-1542
9. Նիս	29	22	7	15	1475-1666
10. Մոնֆեր.	28	22	6	16	1554-1728
11. Ստրաս.	27	22	5	17	1549-1680
12. Սերեն	23	22	1	21	1290-1746

ՍՓՅՈՒՌՔ

Հայաստանի բասկետբոլիստների փառատոն Բեյրութում

Էմմա Բեգլարյանի շնորհիվ ՀՄԸՄ-ն գավաթակիր

ՀԱՄՈ ՄՈՍԿՈՖՅԱՆ
Սեփ. թղթակից, Բեյրութ

Ընդամենը 2-րդ ամիսն է, ինչ Բեյրութում է գտնվում Հայաստանի եւ ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ Եվրոպայի լավագույն բասկետբոլիստուհիներից մեկը՝ Էմմա Բեգլարյանը, որի դյանն այսօր Լիբանանի ամենաարագ խաղացողներից մեկն է: Լիբանանյան բասկետբոլը ֆուտբոլի նման պրոֆեսիոնալիզմի ուղին է բռնել: Թիմերի կազմերում խաղում են Ռուսաստանից, Ուկրաինայից, Բելառուսից, Նիգերիայից, Ամերիկայից, Եգիպտոսից. Հայաստանից հրավիրված բարձրակարգ բասկետբոլիստներ: Եղեռնի խոսքերով ասած, Լիբանանի առաջնությունն արդեն պրոֆեսիոնալ բարձր մակարդակ ունի: Աչքի է ընկնում նաեւ ՀԵԸ-ի տղամարդկանց «Անդրանիկ» թիմի հայաստանցի մեկ այլ խաղացող Տիգրան Գեոկչյանը (202 սմ): Լինելով աշխատասեր ու համեստ, 2-րդ տարին անընդմեջ Գեոկչյանը մնում է Լիբանանի առաջնության ամենակայուն եւ տեխնիկապես լավ պատրաստված բասկետբոլիստներից մեկը: Անշուշտ, ՀԵԸ-ի «Անդրանիկ» թիմի վերակազմավորման եւ հաջողության մեջ մեծ դեր է խաղում Հայաստանի բասկետբոլի երեխնի սյուներից մեկը Եղիշե Դավթյանը, որը միաժամանակ մեծ օգնություն է ցույց տալիս հայկական սփյուռքի բազմաթիվ թիմերի: Նա հարգված անձնավորություններից մեկն է արաբական մարզաշխարհում: Հուսով եմ, որ Հայաստանի ներկա դժվարին իրավիճակը կհաղթահարվի եւ լիբանանահայերը կրկին հնարավորություն կունենան տեսնելու Այաջաջյանի, Զաստուխովի, Դավթյանի, Դյաչենկոյի, Թաշչյանի, Թոխմախյանի նման վարպետների անմոռանալի խաղը Բեյրութի մրցասրահներում:

Կենտրոնում Եղիշե Դավթյանը, ձախից աջ Տիգրան Գեոկչյանը

հասակն է 190 սմ: Անմիջապես պարզ դարձավ, որ նա իր վարպետությամբ հավասարը չունի եւ հիմա իսկապես լավագույն բասկետբոլիստուհին է նաեւ Լիբանանում: Շնորհիվ այդ մեկ բասկետբոլիստուհու, ՀՄԸՄ-ն դարձավ Լիբանանի գավաթակիր: Ճիշտ է, պետք է նշել, որ այս մրցաշարին չէր մասնակցում հայկական մեկ այլ թիմ՝ ՀԵԸ-ի «Անդրանիկը», որին մարզում է Հայաստանից հրավիրված հանրահայտ մարզիչ Եղիշե Դավթյանը եւ որը Լիբանանի բազմակի չեմպիոնն է: Լիբանանյան ֆեդերացիայի մեջ ծայր առած խաբեության պատճառով «Անդրանիկը» հանվել էր գավաթի խաղարկության մասնակիցների ցուցակից: Նույն բախտին էր արժանացել նաեւ Բեյրութի «Կլուբ սպորտիվը», որին մարզում է Մոսկվայից հրավիրված օլիմպիական չեմպիոն Իվան Եդեշկոն: Առանց արկածների չեղավ նաեւ տղամարդկանց Լիբանանի գավաթի խաղարկությունը: Անազնիվ մրցավարության պատճառով կիսաեզրափակիչում անհաջողության մատնվեց եւ մրցաշարից դուրս մնաց ՀՄԸՄ-ի տղամարդկանց թիմը, որի կազմում գերազանց էին խաղում հայաստանցի բասկետբոլիստներ Հայկ Սայադյանն ու բարձրահասակ Արմեն Հովհաննիսյանը (211 սմ): Սայա-

ԼՈՏ

Ավստրալիայի մեջ կորսված մի երազ

[illegible] Նորբերտ Ռոսանը, անցյալ տարվա ապրիլին մասնակցելով Ավստրալիայի Պերտ քաղաքում տեղի ունեցած միջազգային մրցաշարին, ապաստան է գտել այդ երկրում: Հունգարիայի լողի ֆեդերացիան Նորբերտ Ռոսին խոստացավ մեծ գումար եւ ավելի նպաստավոր պայմաններ կյանքի ու մարզական գործունեության համար, եթե նա համաձայնի վերադառնալ Բուդապեշտ: Բայց Ավստրալիայի հավաքականի ղեկավար եւ մարզիչ Քերի Ստակելիգգը հայտարարեց, որ Ռոսան Հունգարիա կարող է վերադառնալ միայն որպես զբոսաշրջիկ: Ըստ հավաստի աղբյուրների, իր փախուստից 6 ամիս անց էլ Ռոսան անգլերեն ոչ մի բառ չի կարողանում օգտագործել եւ չի կարող հարմարվել իր նոր կյանքին: Ռոսայի ավստրալացի ընկերները ստիպված սովորում են հունգարերեն նրա հետ խոսելու համար:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Լյուբոսլավ Պենեւն աշխարհի առաջնությանը չի մասնակցի

Բուլղարիայի հավաքականի ավագ եւ թիմի ռմբարկու Լյուբոսլավ Պենեւը չի մասնակցի ԱՄՆ-ում գալիք ամռանը կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի 15-րդ առաջնությանը: Մի քանի շաբաթ առաջ Պենեւը վիրահատության ենթարկվեց, եւ պարզվեց, որ նա տառապում է սեռական օրգանների լուրջ հիվանդությամբ: Պենեւը ստիպված այս տարի բաց կթողնի բոլոր խաղերը: Նա պետք է բուժվի քիմիաթերապեւտիկ նաոագայթման եւ դեղերի շնորհիվ: Լյուբոսլավ Պենեւը Բուլղարիայի հավաքականի մարզիչ Դիմիտրա Պենեւի եղբորորդին է: Լյուբոսլավը հանդես էր գալիս Իսպանիայի «Վալենսիա» թիմում: Նա Խրիստո Ստոյիչկովի եւ Էմիլ Կոստադինովի հետ միասին մնում էր Բուլղարիայի հավաքականի առաջատար խաղացողներից մեկը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **օրակարգ**

ՏԱՋԻԿՍՏԱՆ

Աղամիչին. «Քաղաքական կարգավորմանն այլընտրանք գոյություն չունի»

ԹԵՀՐԱՆ, 7 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Տաջիկական ընդդիմության ներկայացուցիչները, որոնք Թեհրան են ժամանել Ռուսաստանի արտգործնախարարի առաջին տեղակալ Անատոլի Ադամիշինի հետ հանդիպելու համար, համաձայնել են Դուշանբեի կառավարության հետ ուղղակի բանակցություններ վարել միջնորդների մասնակցությամբ։ Ենթադրվում է, որ Թուրաջոն-Զոդայի գլխավորած ընդդիմության պատվիրակությունն այսօր կարտահայտի իր վերաբերմունքը բանակցությունների առաջին փուլը Մոսկվայում անցկացնելու Ռուսաստանի առաջարկության վերաբերյալ։

Մեր թղթակցի հետ կայացած հարցազրույցի ժամանակ Անատոլի Ադամիշինը ...եց, որ Իրանն կատարած իր այցի ... ական նպատակը Տաջիկստանի ... ավիճակության խաղաղական ... րգավորման բանակցություններ ... արելն էր։ Նա ընդգծ... ...ական կարգավոր... ...նք գոյություն չունի, և ... գործողությունների ... ... չի տա հակամարտ կողմերին։ Այդ գործընթացն արագացնելու նպատակով Ռուսաստանը որպես դրանց անցկացման վայր առաջարկեց Մոսկվան, Ռուսաստանի մայրաքաղաքը պատրաստ է մարտի 16-ին սկսելու բանակցությունների կազմակերպումը, երաշխավորել դրանց մասնակիցների անվտանգությունը։

Անատոլի Ադամիշինը նշեց, որ հանդիպման ընթացքում Թուրաջոն-Զոդան և նրա գործընկերները պատրաստակամություն հայտնեցին մոռանալ «վիրավորանքները» և երկխոսության մեջ մտնելու կառավարության հետ։ Ռուսաստանն այն կարծիքին է, որ բանակցությունների հաջողության համար երրորդ երկրների մասնակցությունը պարտադիր չէ, և դրանք կարող են անցկացվել միայն ՄԱԿ-ի ներկայացուցչի ներկայությամբ։

Պատասխանելով Իրանի դիրքորոշմանը վերաբերող հարցին, Ադամիշինը հայտարարեց, որ ինքը հավաստում է իրանական կողմի անկեղծությունը, երբ նա պնդում է, որ խաղաղական խաղաղ կարգավորում է ցանկանում։ Իրանի արտգործնախարարը համաձայնվեց բանակցությունների առաջին փուլը Ռուսաստանի մայրաքաղաքում անցկացնելու Մոսկվայի առաջարկության հետ։

Անատոլի Ադամիշինը նշեց, որ Տաջիկստանի նախագահ է. Ռախմոնովը որոշել է ՌԴ արտգործնախարարության ներկայացուցչի ուղևորությունը Թեհրան ընդդիմության ղեկավարության հետ հանդիպելու համար, և պատրաստակամություն է հայտնել ընդդիմության հետ բանակցություններ վարելու Մոսկվայում։

«Իրանի արտգործնախարար Վելայաթիի հետ կայացած զրույցի ընթացքում, հաղորդեց Ադամիշինը, շոշափվեցին նաև ռուսաստանա-իրանական երկկողմ հարաբերությունների հարցեր։ Երկու կողմերն սկզբունքորեն համաձայնեցին մոտանալ անցյալում ներկայացված փոխադարձ պահանջները, բողոքները, որոնց համար երկուսն էլ հավասարապես պատասխանատվություն են կրում, և շեշտը դնել ներկայումս և ապագայում համագործակցությունը զարգացնելու վրա»։

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՆ-ը Հայաստանին անհատույց հատկացրեց մեկ միլիոն դոլլար

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ(?)։ ԱՄՆ կառավարությունը Հայաստանին անհատույց մեկ միլիոն դոլլար է հատկացրել գյուղատնտեսության կարիքների համար։ Դա Հայաստանի պետնախարար Ռաֆայել Բագոյանի հետ Երևանում ԱՄՆ դեսպան Հարրի Գիլմորի վարած հանդիպումների արդյունքն է։ Ինչպես այսօր հայտնեցին Հայաստանի կառավարության մամլո կենտրոնում, ամերիկյան կողմն առաջարկում է այդ գումարն օգտագործել առաջին այս տարվա ցանքի ընթացքում դիզելային վառելիքի ձեռքբերման համար և այն գյուղացիներին տրամադրել հացահատիկի դիմաց։ Ենթադրվում է, որ մեկ լիտր վառելիքը գյուղացիական տնտեսություններին կառաջարկվի 3 կգ հացահատիկի դիմաց։ Ավելի վաղ ԱՄՆ կառավարությունը Հայաստանին անհատույց հատկացրել էր կարտոֆիլ, որը ներկայումս բաշխվում է Երևանում ապրող որբ երեխաներին։

Զորքերը դուրս կբերվեն պայմանների ստեղծման դեպքում

ՏԻՐԱՍՊՈԼ, 8 ՄԱՐՏ, ԽՄԼ ՊՐԵՍ-ՄՆԱՐՔ։ Մեկնաբանելով 1994 թ. Պրիդնեստրովիեից 14-րդ ռուսական բանակի լրիվ դուրսբերման անհրաժեշտության մասին Մոլդովայի նախագահ Միրչա Սնեգուրի հայտարարությունը, դրա հրամանատար գեներալ լեյտենանտ Ալեքսանդր Լեբեդը հայտարարեց. «Զորքերը պետք է դուրս բերվեն, սակայն անհրաժեշտ քաղաքական ու տնտեսական պայմանների ստեղծման դեպքում»։ Իսկ ներկայումս, նրա կարծիքով, դրանք պատրաստ չկան. հաշտության մեկուկես տարին ոչինչ չտվեց, հակամարտ կողմերի բանակցություններ չեն վարվում և քաղաքական որեւէ կարգավորում, գավառ, առայժմ չի նկատվում։ Վրաստանից և մի շարք այլ հանրապետություններից ռուսական զորամասերի դուրսբերումից հետո հարյուր հազարավոր սպաներ ու դրոշակակիրներ մնացել են անգործ, անօթևան և առանց վիճակի բարելավման հույսի։ Բացի դրանից, վերաբաշխումը տեղի կունենա Ռուսաստանի տարածքով և հայտնի չէ, թե դրան ինչպես կնայի Կիևը։ Լեբեդի խոսքերով, նույնիսկ այսօր սկսելու դեպքում զորքերի դուրսբերումը հնարավոր կլինի լավագույն դեպքում ավարտել երկու տարի հետո։

Եղանակը Հայաստանում

Դիտորդները դժգոհ են Ղազախստանի ընտրություններից

ԼՈՆԴՈՆ, 8 ՄԱՐՏ, BBC։ Միջազգային դիտորդները պաշտոնական դժգոհություն են հայտնել Ղազախստանում անկախությունից հետո կիրակի օրն անցկացված ընտրություններում արձանագրված ապօրինությունների փաստից։ Նրանց համաձայն, ընտրական բազմաթիվ տեղամասերում գործել է «ընկերներ, բարեկամներ եւ ազգականներ» սկզբունքը։ Հիշեցնենք, որ դեռեւս չեն ամփոփված ընտրությունների արդյունքները։

Ամենածանր օրեր Քաբուլում

ՔԱԲՈՒԼ, 8 ՄԱՐՏ, BBC։ Շաբաթավերջին Քաբուլում վերսկսված մարտերը վերջին ամիսներին ամենածանր օրերը «պարգեւեցին» խաղաղացիական բնակչությանը։ Միայն այսօր Քաբուլում սպանվել է 12 եւ վիրավորվել 100 մարդ։ Նախագահ Ռաբբանիի վերահսկողության տակ գտնվող թաղամասերում ընկել է ավելի քան 300 հրթիռ, որոնցից 60-ը նրա աշտարանի եւ պաշտպանության նախարարության շենքի վրա։ Վարչապետ Հիքմաթիարի եւ վերջինիս բիկունք կանգնող գեներալ Դոստամի ուժերն առաջանում են դեպի մայրաքաղաքի կենտրոնական թաղամասեր։

«Մաքուր» ընտրություննե՞ր

ՄԵԽԻԿՈ, 8 ՄԱՐՏ, WSJ։ Մեքսիկայում նախագահական ընտրությունները կայանալու են օգոստոսի 21-ին, որոնց առաջին անգամ ներկա գտնվելու հրավեր է ուղղված միջազգային դիտորդներին։ Այս մասին հայտարարեց Մեքսիկայի իշխող կուսակցության Հեղափոխական կազմակերպության նախագահական թեկնածուն Կոլոզիոն, որ խոստացավ «մաքուր» ընտրություններ։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
Երեք սենյականոց բնակարան Թումանյան փողոցում։
Զանգահարել 52-15-96։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
Երեք սենյականոց բնակարան Սայաթ-Նովայի պողոտայում (հասցեն. Սայաթ-Նովա 25, բն. 13, ԲՇՏ-ի շենքի 2 հարկ)
Զանգահարել 58-61-90։

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Զորքերը Գազայից եւ Երիքովից դուրս կբերվեն 6 շաբաթում

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Իսրայելի ռադիոյի հաղորդման համաձայն, վարչապետ Իցհակ Ռաբինը հայտարարել է, որ պաղեստինցիների հետ համաձայնության հասնելու դեպքում իսրայելական զորքերը Գազայից եւ Երիքովից դուրս կբերվեն 6 շաբաթվա ընթացքում, այլ ոչ թե 4 ամսում, ինչպես դա նախատեսվում էր այնտեղ պաղեստինյան ինքնավարության մտցնելու սկզբունքների մասին հռչակագրում։

Իսրայելի հետ վարվող բանակցությունների պաղեստինյան պատվիրակության ղեկավար Ֆեյսալ ալ Հուսեյնին պաղեստինցիների համար «միանգամայն անընդունելի» համարեց իրենական ավանների պահպանումը զինազրկված արաբական տարածքներում, կամ նույնիսկ տվյալ հարցի քննարկման հետաձգումը։ Լոնդոնի ռադիոյի արաբական ծառայության կազմակերպած հարցազրույցի ժամանակ նա այդ ավաններն անվանեց «դանդաղ գործողության ռումբ»։ Էլ Խալիլի ողբերգությունը, շարունակեց ալ Հուսեյնին, «փոխեց Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության եւ Իսրայելի փոխհարաբերությունների բուն բնույթը։ Նախկինում երկկողմ շփումների ընթացքում հիմնականում քննարկվում էր իսրայելական ավանների անվտանգության ապահովելու խնդիրը, որոնք, այն ժամանակ տարածված կարծիքի համաձայն, դիտվում էին որպես «պաղեստինցի ծայրահեղականների կողմից ձեռնարկվող հարձակման օբյեկտներ»։ Սակայն «Ալ Իբրահիմի» մզկիթում կատարված սպանդը ակնհայտ ցույց տվեց, որ հենց պաղեստինցիներն են կարիք զգում պաշտպանվելու իրենց գաղութաբնակների տհաճելիությունից։

Կահիրեում ԵԱՀ-ի նախագահ Հոսնի Մուբարաքը հանդիպում ունեցավ այդտեղ ժամանած պաղեստինցի ղեկավար Յասեր Արաֆաթի հետ։ Հանդիպման օրակարգի հիմնական հարցերն էին զինազրկված արաբական տարածքների դրությունը եւ մերձավորարեւելյան հիմնախնդրի կարգավորման բանակցությունների ընթացքում ստեղծված կացությունը Հեբրոնում կատարված տխրեկյական գործողության հետեւանքով։

Եգիպտոսի արտգործնախարար Ամր Մուսան լրագրողներին հայտարարեց, որ կողմերը առանձնակի ուշադրություն դարձրին զինազրկված հողերում իսրայելական բնակավայրերի պահպանման եւ պաղեստինցիների անվտանգության ապահովման խնդիրներին, որոնք հարձակումների են ենթարկվում «ծայրահեղական իսրայելական գաղութաբնակների» կողմից։ ■

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
A STYLE
ORIGINAL DESIGN
ՕԳՏՎԵՔ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ
ՄԵՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆՔ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼ

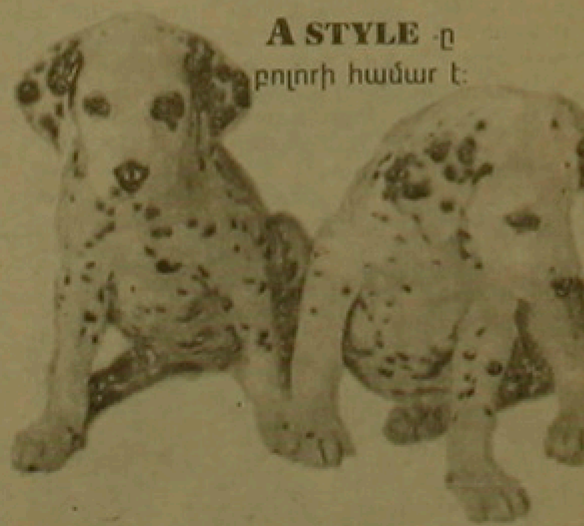

Դիմեք «Ազգ» օրաթերթ
կամ զանգահարեք 562863, 581841

NAAM
Ավիաչվերթներ ԵՐԵՎԱՆ-ՕՄՍԿ-ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ
շոփ-տուր ՉԻՆԱՍՏԱՆ (ՀԱՐԲԻՆ, ՇԵՆՅԱՆ)
ԳՈՒՄԱՐԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄ ԵՎ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄ
ԲԵՌՆԱՓՈԽԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ՁԻՂԵԿՑՈՒՄ
Մեր հասցեն՝ «Սեւան» հյուրանոց, 120 սենյակ։
Հեռախոսներ՝ 56-49-78, 58-26-53, 56-26-53, 56-18-26։
Մեր գովազդը տեսեք նաեւ «ԵՐԿԻՐ», «ՀՀ» «ՐԱ» թերթերում
A STYLE

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան. Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատվեր 1711 Ստորագրված է տպագրության՝ 8. 03. 1994 Գինը՝ 1 դրամ

digitised by A.R.A.R.@